

Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju

**Uchwała nr 68/2016
z dnia 04 lutego 2016 r.
Zarządu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju**

w sprawie: zatwierdzenia Sprawozdania z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2015 rok.

§ 1

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju zgodnie z § 34 ust.1 pkt 4 Statutu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju oraz art. 45 ust. 4 i art. 49 ust.1 Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. z 2013r. poz.330 j.t. z późniejszymi zmianami) zatwierdza **Sprawozdanie z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2015 rok.**

§ 2

Sprawozdanie z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2015 rok stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uchwałę podjęto w głosowaniu jawnym.

W głosowaniu udział wzięło:

3 Członków Zarządu

Za przyjęciem Uchwały głosowało 3 Członków Zarządu

Za odrzuceniem Uchwały głosowało 0 Członków Zarządu

Otrzymują:

2 x a/a

1 x Rada Nadzorcza

1 x Zarząd Banku

1 x AEGK

1 x Biegły Rewident

Zarząd
Banku Spółdzielczego
w Jastrzębiu Zdroju

-3-

**Uchwała nr 04 / 02 / 2016
z dnia 04 lutego 2016 r.
Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju**

w sprawie: zatwierdzenia Sprawozdania Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2015 rok.

Na podstawie § 29 ust.1 pkt 4 lit. b) Statutu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju, uchwała się co następuje:

§ 1.

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju zatwierdza Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2015 rok .

§ 2.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2015 rok , o którym mowa w § 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Załącznik: 1

1 x Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2015 rok.

Uchwałę podjęto w głosowaniu jawnym.

W głosowaniu udział wzięło:

8 Członków Rady Nadzorczej

Za przyjęciem Uchwały głosowało 8 osób,

Za odrzuceniem Uchwały głosowało 0 osób,

Od głosu wstrzymało się 0 osób.

Otrzymują:

2 x a/a

1 x Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju

1 x AEGK

**Rada Nadzorcza
Banku Spółdzielczego
w Jastrzębiu Zdroju**

Paweł Gajda
[Signature]
[Signature]
[Signature]

[Signature]
[Signature]

ul. 1 Maja 10
44-330 Jastrzębie Zdrój
telefon 32 476 30 67
fax 32 476 20 32
e-mail: info@bsjastrzebie.pl

[Signature]

Bank Spółdzielczy
w Jastrzębiu Zdroju

rok założenia 1897

Załącznik nr 1

Uchwały Zarządu Banku nr 68 / 2016

z dnia 04 lutego 2016

Uchwały Rady Nadzorczej Banku nr 07/ 02 /2016

z dnia 04 lutego 2016

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W JASTRZĘBIU ZDROJU
ZA 2015 ROK**

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju stosownie do wymogów art. 49 ust. 1 w korespondencji z art. 45 ust. 4 Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (DZ.U. z 2013r. poz. 330 j.t. z późniejszymi zmianami) przedkłada Sprawozdanie z Działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju w roku obrachunkowym 2015.

I WSTĘP DO SPRAWOZDANIA

Ubiegły rok przyniósł bardzo dużo zmian w zakresie przepisów i wytycznych obowiązujących sektor banków spółdzielczych działających w Polsce. Pojawiło się wiele projektów nowych lub zmienionych regulacji. Stopniowo coraz bardziej ujawniał się ogrom skutków wprowadzenia pakietu CRD IV/CRR, BRRD, Dyrektywy o gwarantowaniu depozytów. W 2015 r. zostały wprowadzone zmiany w Ustawie Prawo Bankowe, ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. W bankowości spółdzielczej przeprowadzono reformę instytucjonalną poprzez powołanie systemu ochrony instytucjonalnej, do którego Bank zamierza przystąpić.

Zgodnie z Uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju przyjęły je do stosowania w jak najszerszym zakresie począwszy od roku 2015 z uwzględnieniem zasad proporcjonalności wynikającej ze skali, charakteru oraz specyfiki działalności banku, a także jego możliwości techniczno - organizacyjnych.

Nowym wyzwaniem dla Banku było funkcjonowanie w warunkach deflacji. W roku 2015 Narodowy Bank Polski podjął decyzję o kolejnej obniżce stóp procentowych. Nigdy jeszcze od czasów transformacji gospodarczej nie przyszło działać bankom w warunkach tak niskich stóp procentowych. Ubiegły rok przyniósł również Bankowi szereg wyzwań oraz zagrożeń związanych z koniecznością wdrożenia zmian mających miejsce w otoczeniu Banku takich jak: wyraźny wzrost wysokości opłat banków wnoszonych na BFG, spadek opłaty interchange. Niemalże znaczenie miały również wyzwania wewnętrzne związane z utrzymującą się konkurencją na lokalnym rynku usług bankowych oraz pogorszeniem się kondycji finansowej Partnerów Banku - naszych Klientów. Bank musiał sprostać znacznie wyższym od przewidzianych przepisami prawa, wymogom nadzorczym odnośnie kapitałów Banku, co nie było łatwe wobec faktu braku zachęt dla Właścicieli Banku-Udziałowców w postaci zwrotu z inwestycji (dywidenda) a zwłaszcza w obliczu utrzymujących się przeszkód formalno-prawnych uniemożliwiających zaliczenie całości wpłaconych jednostek udziałowych do funduszy własnych. Należy podkreślić, iż rok 2015 był dla Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju pierwszym rokiem realizacji zadań strategicznych i rozwojowych zapisanych w Strategii Rozwoju Banku na lata 2015-2018.

Pomimo wyzwań, Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju konsekwentnie dążył do zrównoważonego rozwoju biznesu skorelowanego z bazą kapitałową, co przełożyło się na wzrost sumy bilansowej o 3% w odniesieniu do roku poprzedniego. Ostatecznie w roku 2015 Bank wypracował zysk netto w wysokości 3 465 tys. zł tj o 25% niższy niż w roku 2014 głównie z uwagi na konieczność poniesienia znaczących opłat na rzecz Bankowego Funduszu

Gwarancyjnego oraz skierował wszystkie swoje działania w kierunku poprawy jakości portfela kredytowego jak również zwiększania poziomu rezerw celowych na zagrożone należności kredytowe. Mając na uwadze osiągnięte wyniki finansowe wobec panujących niesprzyjających warunków rok 2015 należy uznać za satysfakcjonujący.

II ZARYS ZREALIZOWANYCH PRZEZ ZARZĄD I RADĘ NADZORCZĄ ZADAŃ STATUTOWO – ORGANIZACYJNYCH W 2015 ROKU

Zarząd Banku w roku sprawozdawczym odbył **128** protokołowanych posiedzeń, w toku których podjął **902** Uchwały Zarządu związane z funkcjonowaniem Banku.

W roku 2015 w Banku zostało rozpatrzonych **3.087** wniosków o kredyty (kredyty konsumpcyjne dla osób fizycznych oraz kredyty i gwarancje dla MSP oraz JST) na łączną kwotę **279.913 tys. zł** z czego:

- w przypadku wniosków o kredyty finansujące prowadzenie działalności gospodarczej Zarząd Banku:

- ❖ **pozytywnie** rozpatrzył **298** wniosków kredytowych na łączną kwotę **225.167 tys. zł**,
- ❖ **negatywnie** rozpatrzył **29** wniosków o kredyty na działalność gospodarczą w łącznej kwocie **18.425 tys. zł** co stanowiło ok. **8,18%** kwoty ogółem rozpatrzonych wniosków kredytowych na działalność gospodarczą.

- w przypadku wniosków o kredyty konsumpcyjne dla osób fizycznych Członkowie Zarządu oraz Pełnomocnicy Zarządu:

- ❖ **pozytywnie** rozpatrzyli **2.465** wniosków na łączną kwotę **33.334 tys. zł**,
- ❖ **negatywnie** rozpatrzyli **295** wniosków o kredyty konsumpcyjne dla osób fizycznych w łącznej kwocie **2.984 tys. zł** co stanowiło ok. **8,95%** kwoty ogółem rozpatrzonych wniosków kredytowych dla osób fizycznych.

Ponadto Uchwały Zarządu dotyczyły:

- spraw członkowskich – **94 Uchwał**,
- wprowadzenia nowych produktów kredytowo – depozytowych i usług – **7 Uchwał**,
- zatwierdzenia nowych instrukcji i regulaminów – **17 Uchwał**,
- aktualizacji polityki zarządzania wybranymi obszarami – **13 Uchwał**,
- wprowadzenia zmian do istniejących instrukcji i regulaminów, w tym:
  - Uchwały dotyczące Rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego,
- kompleksowej zmiany oprocentowania depozytów i kredytów – **8 Uchwał**,
- zmian w tabeli opłat i prowizji – **4 Uchwał**,
- zarządzania ryzykami bankowymi,
- administracji bezpieczeństwem informatycznym,

- Regulaminu Organizacyjnego i Struktury Organizacyjnej,
- projektowania planów finansowych, zadań rynkowych i prognoz rozwoju.

W 2015r. odbyło się **10** posiedzeń Zarządu audytowo-kontrolingowego. Poruszane tematy dotyczyły między innymi:

- analizy rentowności aktywów lokacyjnych oraz badania jakości portfela kredytowego,
- realizacji zadań związanych z polityką depozytową, kredytową Banku w poszczególnych okresach 2015r. oraz skuteczności działań windykacyjnych,
- informacji o skuteczności realizacji strategii rozwoju kapitałowego Banku,
- oceny z wykonania zadań rynkowych oraz skuteczności działania premii motywacyjnej,
- oceny wykonania planu doskonalenia kadr oraz podsumowania przeglądu kadrowego,
- informacji o jakości współpracy Banku z BPS SA oraz z firmami z obszaru IT,
- spraw dotyczących bieżącej działalności Banku,
- analizy skutków przystąpienia Banku do Systemu Ochrony Instytucjonalnej
- prac nad formularzem samooceny BION.

Ponadto Zarząd uczestniczył we wszystkich posiedzeniach Rady Nadzorczej oraz Prezydium Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza swoje obowiązki wykonywała na posiedzeniach plenarnych i posiedzeniach Prezydium, koncentrując swoją uwagę na wielu aspektach funkcjonowania Banku – w tym głównie na skuteczności osiągania przez Zarząd i pracowników Banku celów strategicznych i rozwojowych nakreślonych przez Właścicieli.

W roku sprawozdawczym Rada Nadzorcza odbyła **10** plenarnych posiedzeń oraz **8** posiedzeń Prezydium Rady podejmując **47 uchwał**.

Dotyczyły one m.in.:

- ❖ zatwierdzenia Planu Finansowego Banku na 2015 rok,
- ❖ zatwierdzenia Polityki kredytowej oraz Planu działań windykacyjnych w 2015 roku,
- ❖ zatwierdzenia Polityki depozytowej na 2015 rok,
- ❖ zatwierdzenia Sprawozdania z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2014 r.,
- ❖ zatwierdzenia Sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2014 rok,
- ❖ zatwierdzenia korekty do projektu Strategii Banku na lata 2015-2018,
- ❖ zatwierdzenia „Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju”,
- ❖ zatwierdzenia „Strategii zarządzania adekwatnością kapitałową na lata 2015-2018”,
- ❖ podjęcia uchwał w sprawie zmiany na stanowisku Prezesa Zarządu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju,

- ❖ zatwierdzenia zmian w Polityce bezpieczeństwa dotyczącej systemem zarządzania ryzykami bankowymi,
- ❖ opiniowania Procedury oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej wynikającej z realizacji Polityki Zarządzania Zasadami Ładu Korporacyjnego,
- ❖ kontroli i akceptacji ryzyka braku zgodności i ryzyka operacyjnego w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju,
- ❖ akceptacji poziomu ryzyka i oceny zarządzania przez Bank ryzykiem detalicznym ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Ponadto Rada Nadzorcza:

- ❖ uczestniczyła w wyborze podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego,
- ❖ uczestniczyła w zorganizowanym przez Bank szkoleniu dotyczącym funkcjonowania Banku w nowym otoczeniu prawnym,
- ❖ wybierała pełnomocnika Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju na Zwyczajne i Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku Polskiej Spółdzielczości S.A ,
- ❖ podejmowała uchwały co do czynności prawnych dokonywanych między Bankiem Spółdzielczym, a członkiem Zarządu lub dokonywanych przez Bank Spółdzielczy w interesie członka Zarządu oraz reprezentowała Bank Spółdzielczy przy tych czynnościach,
- ❖ oceniała podejmowane działania windykacyjne i podmiotowo omawiała jakość portfela kredytowego w sytuacji wątpliwej i straconej oraz jego konsekwencje dla wyniku finansowego Banku w perspektywie do 30 września 2015 roku,
- ❖ oceniała bieżącą – miesięczną realizację Planu Finansowego,
- ❖ na bieżąco zapoznawała się z funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza zarządza funduszem społeczno-kulturalnym. W 2015 roku do dyspozycji Rady na rachunku funduszu społeczno-kulturalnego było **2.269 zł**, z czego rozdysponowana została kwota **1.800 zł**. Stan rachunku na dzień 31.12.2015 roku zamknął się kwotą **469 zł**.

III INFORMACJA O STANIE REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH I ROZWOJOWYCH W 2015 ROKU W OBSZARZE EKONOMICZNO – FINANSOWYM

WYKONANIE GŁÓWNYCH PARAMETRÓW PLANU FINANSOWEGO W 2015 ROKU

Wykonanie podstawowych skorygowanych wielkości planistycznych w 2015 roku jak również zanotowany postęp w realizacji celów biznesowych w odniesieniu do 2014 roku przedstawia się następująco:

/tabela nr 1, w tys. zł/

<i>WYSZCZEGÓLNIENIE</i>	<i>Wykon. 2014</i>	<i>Wykon. 2015</i>	<i>Dynamika %</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>3/2</i>
Suma Bilansowa	730 438	752 316	103,00%
Łączny kapitał*	44 667	48 607	108,82%
Fundusze własne	45 827	44 277	96,62%
Depozyty ogółem	642 936	665 646	103,53%
Kredyty ogółem	460 874	471 259	102,25%
Przychody ogółem	47 676	43 948	92,18%
Koszty ogółem	41 102	39 377	95,80%
Wynik brutto	6 574	4 571	69,53%

- * łączny kapitał to suma kapitału Tier1 i Tier 2 wyznaczona na potrzeby wyliczenia wskaźników kapitałowych

W roku 2015 Bank podejmował działania zmierzające do utrzymania konkurencyjności oferty oraz aktywnie współpracował z dotychczasowymi Klientami jak i pozyskiwał nowych. W efekcie podjętych działań Bank zwiększył swój udział w rynku, uzyskując dynamikę rozwoju w ujęciu rocznym na poziomie 103%. Poziom depozytów ogółem zwiększył się o 3,53%. Natomiast poziom portfela kredytowego zwiększył się r/r o załedwie o 2,25%.

W porównaniu do końca 2014 roku fundusze własne na potrzeby wyliczenia współczynników kapitałowych były wyższe o 8,82%, głównie ze względu na wliczenie zweryfikowanego zysku roku 2015 za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w kwocie 1.634 tys. zł do funduszy własnych Banku. Natomiast w ujęciu bilansowym kapitały własne wyniosły 44.277 tys. zł i były niższe r/r o 1.550 tys. zł, tj. o 3,38%.

Szczegółowe informacje dotyczące kształtowania się poszczególnych pozycji bilansu w roku 2015 zostały zamieszczone w Sprawozdaniu Finansowym za 2015 rok.

W obszarze poprawy sprawności i efektywności gospodarowania Bank w roku 2015 osiągnął następujące wyniki:

/tabela nr 2, w %/

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wykon. 2014	Wykon. 2015
1	2	3
Wskaźnik ROA brutto	0,92%	0,62%
Wskaźnik ROE brutto	17,57%	12,27%
Wskaźnik rentowności ROS obrotów	13,79%	10,40%
relacja kosztów działania banku w odniesieniu do przychodów ogółem	32,71%	38,55%
relacja funduszu płac z narzutami w odniesieniu do przychodów ogółem	21,51%	23,00%
C/I koszty do dochody*	58,87%	63,23%
Wskaźnik dochodowości aktywów /DAP/ w tym:	5,75%	4,99%
- na kredytach /DAK/	7,40%	6,58%
- na aktywach lokacyjnych /DAL/	2,59%	1,86%
Koszt uzyskania pieniądza /KUP/	2,61%	1,99%
Rozpiętość odsetkowa (DAP – KUP)	3,14%	3,00%

* relacja kosztów działania Banku z amortyzacją do wyniku z działalności bankowej skorygowanego o pozostałe przychody i koszty operacyjne

W roku 2015 Bank odnotował spadek wyniku finansowego brutto w porównaniu do roku 2014 o 30 %, głównie za sprawą niższego wyniku odsetkowego i prowizyjnego oraz wyniku z działalności walutowej przy jednoczesnym wzroście kosztów ogólnego zarządu oraz ujemnego salda rezerw. W efekcie wypracowania niższego wyniku brutto wszystkie wskaźniki rentowności uległy obniżeniu i nie osiągnęły planowanych poziomów.

W porównaniu do roku 2014 wskaźnik kosztów działania Banku w relacji do przychodów ogółem znacznie wzrósł, tj. o 5,84 p.p., co było głównie efektem zwiększenia obciążeń z tytułu opłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, natomiast poziom kosztów wynagrodzeń z narzutami w odniesieniu do przychodów ogółem wzrósł o 1,49 p.p. Prowadzona przez Bank racjonalna polityka ograniczania kosztów działania przyniosła korzystne efekty, niestety konieczność poniesienia jednorazowo dodatkowej wysokiej wpłaty na rzecz BFG z tytułu wypłaty środków gwarantowanych w kwocie 1.167 tys. zł przełożyła się ostatecznie na pogorszenie wskaźnika efektywności kosztowej C/I (Koszty / dochody), który wzrósł w porównaniu do roku ubiegłego o 4,36 p.p. i wyniósł na koniec 2015r. 63,23%.

Średni wolumen portfela kredytowego w roku 2015 był wyższy w porównaniu do roku ubiegłego o 13.251 tys. zł., jednakże nie miało to przełożenia na wzrost przychodów odsetkowych, ponieważ były one niższe w odniesieniu do roku 2014 o 2.818 tys. zł. Również średni portfel aktywów lokacyjnych (lokat międzybankowych i dłużnych papierów wartościowych) był wyższy w ujęciu rocznym o 3.246 tys. zł, a mimo to przychody odsetkowe były niższe r/r o 1.307 tys. zł. Poziom dochodowości zarówno aktywów kredytowych jak i aktywów lokacyjnych był niższy w odniesieniu do roku 2014 z uwagi na kolejną obniżkę stóp procentowych jaka miała miejsce miesiącu marcu 2015 r. jednorazowo aż o 0,50 p.p. oraz znaczący wpływ wywarła także presja konkurencyjna jak i wzrost poziomu należności kredytowych nieobsługiwanych terminowo (kredytów zagrożonych). Średnie obligo depozytowe w roku 2015 było wyższe o 16.729 tys. zł, natomiast koszty odsetkowe obniżyły się w ujęciu rocznym o 3.539 tys. zł. Ostatecznie pomimo wzrostu wolumenów biznesowych na pogorszenie się wyniku odsetkowego (tj. jego spadek w ujęciu r/r wyniósł 763 tys. zł) miał wpływ silniejszy spadek przychodów odsetkowych niż kosztów odsetkowych a także nieosiągnięcie planowanego poziomu najbardziej rentownych aktywów kredytowych.

Pozytywnie należy ocenić podjęte działania w obszarze zarządzania ryzykiem stopy procentowej w tym rozpiętością odsetkową. Bank osiągnął bowiem wyższy od planowanego o 0,23 p.p. poziom rozpiętości odsetkowej (spreadu), pomimo spadku stóp procentowych, słabszej niż planowano dynamiki sprzedaży jak również trudnej sytuacji finansowej w jakiej znaleźli się niektórzy Klienci Banku.

Na niższy wynik prowizyjny wpłynęły m.in. niższe przychody z opłat interchange oraz wyższe koszty usług zrzeszeniowych a także nieco niższy niż planowano poziom realizacji przez placówki sprzedażowe zadań rynkowych.

Ostatecznie wynik finansowy netto za 2015 rok wyniósł 3465 tys. zł i był niższy od wyniku roku 2014 o 25%.

SUMA BILANSOWA

Suma bilansowa (netto) na dzień 31.12.2015 roku wyniosła **752.316 tys. zł** – jej wielkość w okresie obrachunkowym wzrosła o **21.878 tys. zł**, tj. o 3%.

Aktywa Kredytowe

Działalność kredytowa prowadzona przez Bank w roku 2015, to kontynuacja działań zmierzających do wzrostu portfela kredytowego oraz poprawy jego jakości.

Obligo kredytowe na koniec 2015 roku wyniosło **471.259 tys. zł**, co oznacza przyrost portfela kredytów o **10.385 tys. zł**, tj. **2,25 %** w stosunku do końca 2014 roku.

Pogarszająca się sytuacja makro i mikro ekonomiczna, a zwłaszcza kryzys branży górniczej mający kluczowy wpływ na kondycję MSP naszego regionu negatywnie wpłynął na dynamikę wzrostu obliża kredytowego w stosunku do założeń w Planie Finansowym, zgodnie z którym rok 2015 Bank powinien zamknąć uzyskując obliża kredytowe na poziomie 490 000 tys. zł.

Jakość portfela kredytowego mierzona wskaźnikiem udziału kredytów zagrożonych w kredytach ogółem uległa pogorszeniu w stosunku do końca roku 2014 jednakże dynamika wzrostu „złych” kredytów uległa wyhamowaniu. Kredyty te przyrosły o 5.266 tys. zł, a ich udział w kredytach ogółem na koniec 2015r., który wyniósł 10,7% nie przekroczył zaplanowanego poziomu 11,2%.

Zaangażowane w akcję kredytową środki pieniężne wypracowały przychody odsetkowe w wysokości **30.654 tys. zł**, czyli o 209 tys. zł mniej niż zakładał Plan Finansowy. Niedotrzymanie założeń Planu Finansowego w zakresie poziomu przychodów odsetkowych było spowodowane nieosiągnięciem planowanego obliża kredytowego oraz niskim poziomem stóp procentowych w roku 2015. Mimo to pozytywnie ocenić należy dochodowość aktywów kredytowych, która na koniec 2015 roku wyniosła **6,6 %** i była zgodna z założeniami Planu Finansowego.

Podstawowym założeniem Polityki Kredytowej Banku na rok 2015, przyjętej Uchwałą Zarządu Banku nr 42/2015 z dnia 27 stycznia 2015r. i zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej nr 04/01/2015 z dnia 29 stycznia 2015r., zmienionej na podstawie Uchwały Zarządu Banku nr 572/2015 z dnia 13 sierpnia 2015r., które to zmiany zatwierdzone zostały przez Radę Nadzorczą Banku na mocy Uchwały nr 28/08/2015 z dnia 13 sierpnia 2015r., była konsekwentna budowa bezpiecznego portfela kredytowego jako podstawowego źródła przychodów odsetkowych Banku oraz poprawa struktury portfela kredytowego dla zwiększenia dochodowości aktywów kredytowych, między innymi poprzez:

- ❖ aktywizację działań zmierzających do uzyskania pożądanej struktury kredytów w szczególności poprzez wzrost udziału i wartości kredytów udzielanych na cele nie związane z działalnością gospodarczą i rolniczą jako aktywów charakteryzujących się wysoką dochodowością i znacznym rozproszeniem ryzyka,
- ❖ systematyczny wzrost całego portfela kredytowego gwarantującego zgodny z planem finansowym poziom przychodów odsetkowych.

Podobnie jak w latach poprzednich, realizacja powyższego odbywała się poprzez:

- *a) Szczegółowe rozpisanie zadań rynkowych dla poszczególnych jednostek Banku*

I tak, w roku 2015:

- Bank zawarł **2.814 nowych umów kredytowych na łączną kwotę 258.504 tys. zł.** Do wykonania przyjętego planu wartości sprzedanych kredytów zabrakło 104.677 tys. zł, natomiast do wykonania planu ilościowego zabrakło 978 umów kredytowych;
- ❖ W Centrali Banku zawarto łącznie **664** nowe umowy kredytowe na łączną kwotę **235.268 tys. zł.**; do wykonania planu ilościowego zabrakło 152 umowy a planu wartości tych umów: 94.232 tys. zł. Kredyty te to 347 umów o wartości 224.259 tys. zł zawartych z klientami instytucjonalnymi [do wykonania planu w ujęciu ilościowym zabrakło 37 umów, natomiast w ujęciu wartościowym 88.241 tys. zł] i 317 umowy zawarte z klientami na cele nie związane z działalnością gospodarczą czy rolniczą o wartości 11.009 tys. zł, (plan roku 2015 niewykonany ilościowo w zakresie 115 umów, wartościowo: 5.991 tys. zł).
- Oddziały i Punkty Kasowe zawarły **2.150** umów o wartości **23.236 tys. zł.** i również odnotowały niewykonanie nałożonego planu w zakresie ilościowym i wartościowym, który to plan zakładał zawarcie 2.976 umów o wartości 33 680 tys. zł. Łącznie placówki terenowe Banku sprzedały **2.137** kredytów na cele nie związane z działalnością gospodarczą i rolniczą o wartości **22.325,24 tys. zł.** oraz **13** kredytów na działalność gospodarczą o wartości **911 tys. zł.**

W roku 2015 podjęto decyzję o wydaniu 57 ze 192 zaplanowanych do wydania kart kredytowych, przy czym Centrala Banku sprzedała 3 karty kredytowe, jednostki sprzedażowe z Obszaru A sprzedały 17 kart kredytowych, jednostki sprzedażowe z Obszaru B sprzedały 18 kart kredytowych, jednostki sprzedażowe z Obszaru C sprzedały 19 kart kredytowych.

b) Atrakcyjną i szeroką gamę produktów kredytowych będących w ofercie Banku

W roku 2015 Bank oferował swoim Klientom standardowe produkty kredytowe - kredyty dla klientów instytucjonalnych oraz kredyty dla osób prywatnych.

W roku 2015 Bank nadal prowadził intensywne działania zmierzające do budowy portfela kredytowego poprzez aktywizację w tym zakresie działalności kredytowej zarówno w Centrali Banku jak i w jego terenowych jednostkach organizacyjnych – Punktach Kasowych i Oddziałach Banku - z wykorzystaniem nowoczesnych metod motywacyjnych dla pracowników Banku oraz przy intensywnej reklamie detalicznych kredytów gotówkowych.

Struktura sprzedaży produktów kredytowych Banku w 2015 roku przedstawia się następująco:

- ❖ Kredyty na cele związane z działalnością gospodarczą (dla klientów instytucjonalnych) - 360 umów na kwotę 225.169 tys. zł. w tym:
  - 205 umów o kredyty obrotowe w łącznej kwocie 121.715 tys. zł.,
  - 18 umów o kredyty hipoteczne dla firm w łącznej kwocie 36.110 tys. zł.,
  - 84 umowy o kredyty obrotowe odnawialne w rachunku bieżącym w łącznej kwocie 39.229 tys. zł.,
  - 15 umów o kredyty inwestycyjne w łącznej kwocie 22.185 tys. zł.,
  - 1 umowę o kredyt dyskontowy w kwocie 500 tys. zł.,
  - 11 umów o wykup wierzytelności leasingowych w łącznej kwocie 2.196 tys. zł.,
  - 24 umowy gwarancji bankowych na łączną kwotę 3.204 tys. zł.,
  - 2 umowy o karty kredytowe dla MSP w łącznej kwocie 30 tys. zł.

- ❖ Kredyty na cele nie związane z działalnością gospodarczą i rolniczą (dla osób fizycznych) - 2.454 umów na kwotę 33.334 tys. zł. w tym:
  - 2042 umowy o kredyty gotówkowe w łącznej kwocie 24.763 tys. zł.,
  - 10 umów o kredyty hipoteczne w łącznej kwocie 4.875 tys. zł.,
  - 1 umowę o kredyt na zakup akcji w kwocie 329 tys. zł.,
  - 33 umowy o kredyty mieszkaniowe w tym z dotacją na budowę domów energooszczędnych na łączną kwotę 1.933 tys. zł.,
  - 202 aneksy przedłużające limity w ROR na łączną kwotę 764 tys. zł.,
  - 114 umów o limit i debet w ROR w łącznej kwocie 517 tys. zł.,
  - 52 umowy o karty kredytowe w łącznej kwocie 153 tys. zł.

W roku 2015:

- kontynuowano sprzedaż kredytu obrotowego i kredytu inwestycyjnego, objętych gwarancją Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach portfelowej linii gwarancyjnej

de minimis (PLD),

- kontynuowano sprzedaż kredytu detalicznego o nazwie „Kredyt z dotacją na budowę domów energooszczędnych”.

Bank nadal uczestniczył w kampaniach reklamowych organizowanych przez Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

c) Sprawny proces decyzyjny

W roku 2015 Bank kontynuował działania zmierzające do skrócenia do niezbędnego minimum procesu decyzyjnego poprzez:

- rozszerzenie kręgu osób umocowanych do podpisywania umów kredytowych jako pełnomocnik Zarządu Banku;
- stosowanie poczty „APS Decyzje Kredytowe”, która służyła do komunikacji i przesyłania dokumentacji kredytowej pomiędzy wybranymi punktami kasowymi/oddziałami Banku a osobami podejmującymi decyzje kredytowe;
- wyposażenie pracowników wybranych Punktów Kasowych/Oddziałów w niezbędne narzędzia, w tym certyfikaty umożliwiające korzystanie z zewnętrznych baz informacji;
- **uruchomienie aplikacji „wniosek kredytowy on-line” i wdrożenie stosownej procedury w tym zakresie.**

d) Odpowiednią politykę cenową

Zgodnie z zasadą indywidualizacji stóp procentowych w podejmowaniu decyzji cenowych w zakresie pojedynczych transakcji kredytowych, Bank dążył do równowagi pomiędzy następującymi czynnikami mającymi bezpośredni wpływ na ryzyko transakcji:

- historia współpracy Klienta z Bankiem,
- standing finansowy Klienta w tym również jego pozycja w branży czy na lokalnym rynku,
- rodzaj i wartość proponowanego zabezpieczenia ze szczególnym uwzględnieniem w negocjacjach cenowych rodzajów zabezpieczeń powodujących zastosowanie niższej wagi ryzyka należności (tego rodzaju zabezpieczenia mogły stanowić podstawę negocjacji w zakresie ceny danego kredytu).

Bank stosował dwa rodzaje stóp procentowych:

- „standardowe” oprocentowanie, którego zmiana może być dokonana na podstawie stosownej Uchwały Zarządu w tej sprawie i uzależniona jest od precyzyjnie zdefiniowanych czynników rynkowych,
- „negocjowane” oprocentowanie oparte na wskaźniku: WIBOR dla kredytów złotych.

Przy czym w związku z utrzymującym się niskim poziomem podstawowych stóp procentowych charakteryzujących rynek pieniądza w kraju, zgodnie z przyjętymi zasadami w „Polityce kredytowej na rok 2015” Bank:

- dążył do ograniczenia portfela kredytów oprocentowanych według wskaźnika WIBOR, jako portfela najbardziej wrażliwego na zmiany, do poziomu maksymalnie 35% całego obliża kredytowego;
- stosował odpowiednie zapisy w umowach kredytowych, dla kredytów oprocentowanych według wskaźnika WIBOR, odnoszące się do ustalenia minimalnego oprocentowania.

Konsekwentna realizacja Polityki kredytowej w tym zakresie pozwoliła na osiągnięcie satysfakcjonującego poziomu 33% udziału w portfelu, kredytów z negocjowanym oprocentowaniem.

Dla zachowania atrakcyjności cenowej i przy okazji zmian zapisów Polityki kredytowej, wdrożonych w sierpniu 2015 roku a w związku z licznymi przypadkami spłat „zdrowych” kredytów w znacznych kwotach z powodu m.in. nieadekwatnego do propozycji rynkowych oprocentowania kredytów, Bank zrewidował swoje podejście do wysokości stosowanego oprocentowania minimalnego, które zostało w znowelizowanej Polityce kredytowej obniżone z poziomu 5,5% do 3,9% w skali roku.

Między innymi dzięki tym działaniom udało się w roku 2015 osiągnąć średnią dochodowość aktywów kredytowych na poziomie zgodnym z założeniami Planu Finansowego tj. **6,6%**.

e) Trafną definicję odbiorców docelowych produktów kredytowych

Oferta kredytowa z uwagi na dotychczasowe doświadczenia Banku w finansowaniu małych i średnich podmiotów gospodarczych skierowana była nadal przede wszystkim do Klientów Instytucjonalnych z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MSP) reprezentujących branże, dla których ocena ryzyka w kwartalnych raportach „Wskaźniki branżowe” opracowywanych przez Bank Polskiej Spółdzielczości SA określana była jako ryzyko *niskie i ryzyko średnie*. Bank ograniczał dostępność kredytów dla podmiotów z branż, dla których ryzyko oceniane było jako wysokie i bardzo wysokie.

Bank, jak co roku, aktywnie uczestniczył w kredytowaniu jednostek samorządu terytorialnego. W ciągu roku prowadzono obsługę kredytową takich jednostek jak: Gmina Godów, Gmina Mszana, Gmina Gaszowice, Gmina Radlin, Gmina Rydułtowy, Gmina Zebrzydowice, Gmina Pawłowice, Gmina Siewierz, Gmina Poczesna, Powiat Rybnik, Powiat Bielski, Powiat Żywiecki. Jednostki samorządu terytorialnego korzystały z limitów kredytowych w rachunku bieżącym, kredytów obrotowych dla budżetu, kredytów długoterminowych i kredytów inwestycyjnych. Łączne zaangażowanie kredytowe jednostek samorządu terytorialnego na dzień 31 grudnia 2015r. wynosiło 19.938,57 tys. zł.

f) Właściwą identyfikację i bieżące monitorowanie ryzyka kredytowego

Dla ograniczenia ryzyka kredytowego pracownicy Banku w 2015 roku korzystali z:

- rejestru klientów nie wywiązujących się z zobowiązań wobec banków, prowadzonego przez Związek Banków Polskich – Międzybankowa Informacja Gospodarcza Bankowy Rejestr,
- Biura Informacji Kredytowej S.A.,
- Bazy dłużników InfoMonitor Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
- Bazy dłużników Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej S.A.,
- z własnej bazy danych w celu wykluczenia jego złej historii z Bankiem oraz w celu definicji ryzyka związanego z koncentracją (wysokość zaangażowania Banku w stosunku do wnioskodawcy i grupy podmiotów powiązanych z nim kapitałowo i organizacyjnie),
- analiz branżowych opracowanych przez Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.,
- raportów „Mapa Ryzyka Inwestycyjnego w Branżach Polskiej Gospodarki” opracowywanych dwa razy do roku przez instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, – za pośrednictwem Banku BPS S.A;
- oraz informacji medialnych.

Realizowany przez pracowników Komórki ds. monitoringu i klasyfikacji należności kredytowych, podległych Wiceprezesowi Zarządu w Pionie Księgowości Zarządczej oraz Kontroli Ryzyka Bankowego, monitoring ekspozycji kredytowych prowadzony był niezależnie od procesu administrowania kredytami realizowanego przez inspektorów kredytowych.

W 2015 roku Bank powrócił do dobrej i sprawdzonej na przestrzeni wielu lat doświadczeń, praktyki niezależnej od procesów administrowania kredytami, sprzedaży produktów Banku, w tym w szczególności produktów kredytowych z wykorzystaniem mobilnych doradców bankowych, funkcjonujących w pionie Obsługi Klientów Kredytowych.

Dla dalszej minimalizacji ryzyka kredytowego a w szczególności ryzyka wynikającego z braku właściwej oceny hipotecznych zabezpieczeń kredytowych, w pionie Księgowości Zarządczej oraz Kontroli Ryzyka Bankowego powołano stanowisko **Specjalisty ds. wyceny zabezpieczeń**, które powierzone zostało pracownikowi posiadającemu kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę szczególnie w zakresie:

- standardów zawodowych dla rzeczoznawców majątkowych (Wycena dla zabezpieczenia wiarygodności),
- powszechnych krajowych zasad wyceny.

W prowadzonej w 2015 roku polityce dotyczącej zabezpieczenia należności kredytowych na szczególną uwagę zasługuje współpraca z Grupą CONCORDIA.

Bank nadal uczestniczył w czterech umowach zrzeczeniowych:

- Zrzeszeniowej umowie grupowego ubezpieczenia na życie Kredytobiorców Bezpieczny Kredyt zawartej w dniu 29.11.2007r. w Warszawie pomiędzy Wielkopolskim Towarzystwem Ubezpieczeń Życiowych i Rentowych CONCORDIA CAPITAL S.A. a Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.
- Zrzeszeniowej umowie grupowego ubezpieczenia na życie Kredytobiorców Bezpieczny Kredyt Plus zawartej w dniu 29.11.2007r. w Warszawie pomiędzy Wielkopolskim Towarzystwem Ubezpieczeń Życiowych i Rentowych CONCORDIA CAPITAL S.A. a Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.
- Zrzeszeniowej umowie grupowego ubezpieczenia na życie Kredytobiorców Bezpieczny Rachunek zawartej w dniu 29.11.2007r. w Warszawie pomiędzy Wielkopolskim Towarzystwem Ubezpieczeń Życiowych i Rentowych CONCORDIA CAPITAL S.A. a Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.
- Zrzeszeniowej umowie grupowego ubezpieczenia budynków, budowli i innych środków trwałych oraz odpowiedzialności cywilnej z tytułu posiadania nieruchomości PROFIT CESJA zawartej 15.02.2010r. w Warszawie pomiędzy CONCORDIA POLSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH a Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.

Jako agent Bank działał na podstawie:

- Umowy agencyjnej z dnia 20.03.2015r. Nr 007017 zawartej z CONCORDIA POLSKA Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych,
- Umowy agencyjnej z dnia 20.03.2015r. Nr 007017 zawartej z Wielkopolskim Towarzystwem Ubezpieczeń Życiowych i Rentowych CONCORDIA CAPITAL S.A.

W 2015 roku w związku z wejściem w życie rekomendacji U Komisji Nadzoru Finansowego Bank wdrożył **„Politykę Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju dotyczącą dobrych praktyk w zakresie bancassurance w świetle rekomendacji U Komisji Nadzoru Finansowego”** zatwierdzoną Uchwałą Zarządu Banku nr 228/2015 z dnia 27 marca 2015r. , która to polityka w zasadniczy sposób zmieniła zasady współpracy Banku z ubezpieczycielami oraz zasady przyjmowania zabezpieczeń w postaci ubezpieczenia.

Bank w roku 2015 kontynuował współpracę z:

- Bankiem Gospodarstwa Krajowego w ramach podpisanego porozumienia o współpracy z Bankiem Polskiej Spółdzielczości o przystąpieniu do umowy portfelowej linii gwarancyjnej *de minimis*,
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - w roku 2015 Bank w swoim portfelu kredytowym posiadał 2 kredyty udzielone na realizację inwestycji w rolnictwie i przetwórstwie produktów rolnych, w których Kredytobiorca korzystał z dopłaty ARiMR do oprocentowania. Na koniec roku 2015 kwota zaangażowania kredytowego z ww. umów wynosiła **2.286 tys. zł.**

W zakresie dotyczącym limitów koncentracji wierzytelności, Bank nadal stosował limit wewnętrzny w celu dodatkowego ograniczenia ryzyka koncentracji kredytów w zakresie limitu koncentracji określonego art. 71 ust.1 pkt. 2) Ustawy prawo bankowe. Obowiązujący w 2015 roku wewnętrzny limit koncentracji ustalono na poziomie nie wyższym niż 20% funduszy podstawowych Banku z zastosowaniem odstępstw przewidzianych stosownymi procedurami jednak nie większy niż 25% uznanych kapitałów Banku.

Dodatkowo uchwalona Polityka Kredytowa na rok 2015r. ograniczała ryzyko kredytowe działalności Banku poprzez wprowadzenie zapisów rekomendacji („S” i „T”) Komisji Nadzoru Finansowego, w tym w szczególności w zakresie dodatkowych limitów ostrożnościowych struktury portfeli: kredytów detalicznych i ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie a także wewnętrznych wskaźników DTI oraz LTV. Wszystkie wyznaczone przez Zarząd Banku i zatwierdzone stosownymi uchwałami Rady Nadzorczej Banku, w/w limity były w roku 2015 przez Bank przestrzegane.

g) Sprawną i skuteczną windykację kredytów

Skuteczność działań windykacyjnych w 2015 roku określają n/w kwoty:

- ponad 945 tys. zł tytułem kwot odzyskanych w ramach egzekucji komorniczej, w tym: niemal 670 tys. zł tytułem kapitału, ponad 172 tys. zł tytułem odsetek oraz prawie 109 tys. zł tytułem kosztów oraz należności pozabilansowych;
- ponad 6.900 tys. zł w wyniku szeroko rozumianych działań windykacyjnych, w tym: niemal 4.900 tys. zł tytułem kapitału, ponad 1.727 tys. zł tytułem odsetek oraz ponad 285 tys. zł tytułem kosztów oraz należności ewidencjonowanych pozabilansowo.

W wyniku m.in. wyżej opisanych działań uzyskano na dzień 31.12.2015r. następujące przychody:

- rozwiązanie rezerw celowych w wysokości 1.583 tys. zł;
- w pozycji pozostałe przychody operacyjne kwotą 701 tys. zł

W ramach działań windykacyjnych w 2015r. wystosowano 644 wezwań do zapłaty, wypowiedziano 112 umów kredytowych, sporządzono 96 bankowych tytułów egzekucyjnych

oraz nakazów zapłaty, skierowano do komorników 165 wniosków o wszczęcie egzekucji. Ponadto, wykonano 3.187 kontroli wyjazdowych do dłużników Banku.

2. Aktywa Lokacyjne

Portfel aktywów lokacyjnych (lokata międzybankowych i papierów wartościowych) na dzień 31.12.2015 r. zamknął się w kwocie 177.049 tys. zł, co stanowiło niecałe 24% sumy bilansowej, w tym:

- Lokaty międzybankowe w PLN 20.000 tys. zł.
- Papiery wartościowe:
  - Obligacje 37.800 tys. zł.
  - Bony pieniężne 118.800 tys. zł.

Bank posiadał również lokaty międzybankowe w walucie EUR o równowartości 308 tys. zł oraz w walucie USD o równowartości 141 tys. zł.

W roku 2015 tak jak miało miejsce to w roku poprzednim - spadł udział portfela aktywów lokacyjnych w aktywach ogółem. Relacja taka jest pożądana ze względu na fakt, iż to aktywa kredytowe charakteryzują się znacznie wyższą dochodowością niż aktywa lokacyjne. W roku 2015 średni stan portfela aktywów lokacyjnych (głównie bonów pieniężnych oraz dłużnych papierów wartościowych) zwiększył się w porównaniu do roku 2014 o 3.246 tys. zł. W porównaniu do roku poprzedniego pomimo wzrostu średniego poziomu portfela aktywów lokacyjnych o 1,75%, Bank nie osiągnął stopy zwrotu na poziomie określonym planem finansowym. Jednakże wypracowany w tym obszarze poziom przychodów można uznać za satysfakcjonujący, szczególnie w kontekście najniższego w historii poziomu rynkowych stóp procentowych gdzie średnia dochodowość odsetkowa portfela aktywów lokacyjnych Banku uległa obniżeniu z poziomu 2,59% w roku 2014 do poziomu 1,86% w roku 2015 (- 0,73 p.p.) podczas gdy średnia stawka WIBID 1M obniżyła się o 0,76 p.p.

W roku 2015 tak jak w roku poprzednim wolne środki głównie lokowane były głównie w papiery wartościowe nabywane na rynku pierwotnym i wtórnym (bony pieniężne i obligacje), a w mniejszym zakresie niż to było w latach poprzednich w Banku BPS S.A. w formie:

- lokat O/ N oraz w lokaty na okresy od 2 dni do 1 miesiąca,
- lokat na okresy powyżej 1 m-ca do 12 m-cy włącznie.

W roku 2015 w Banku przeprowadzono 68 transakcji lokacyjnych w złotych na łączną kwotę 6.949 mln zł. Dokonano 53 transakcji zakupu papierów wartościowych (tj. bonów pieniężnych) o łącznej wartości transakcji przekraczającej 6.693 mln zł.

Przychody ogółem z lokat międzybankowych i papierów wartościowych w 2015 roku wynosiły 3.510 tys. zł. i były o 1.307 tys. zł. niższe od uzyskanych w roku 2014, a udział tych przychodów w strukturze przychodów ogółem stanowił niecałe 8%.

Działania w obszarze zagospodarowania nadwyżki wolnych środków Banku były podejmowane z uwzględnieniem wymagań nadzorczych oraz bieżących jak i prognozowanych

uwarunkowań makroekonomicznych i biznesowych. Codzienna analiza przepływów pieniężnych jak i sytuacji na lokalnym rynku pozwoliła na zapewnienie satysfakcjonującej oraz płynnej obsługi klientów przy utrzymaniu optymalnego bufora płynności. Podejmowane decyzje pozwoliły na realizację głównego celu w zarządzaniu wolnymi środkami, jakim jest zapewnienie adekwatnego do zmieniających się warunków poziomu płynności oraz uzyskanie optymalnych wyników na przeprowadzanych operacjach, co w efekcie końcowym miało przełożenie na wyższy, od benchmarku (średniej stawki rynku międzybankowego WIBID 1M stanowiącego punkt odniesienia do dokonywania ocen wyników zarządzania) poziom rentowność aktywów lokacyjnych o 0,47 p.p.

W 2015 r. nadal kontynuowana była przez Bank współpraca z Domem Maklerskim BPS S.A. poprzez funkcjonowanie Punktu Usług Maklerskich w Centrali Banku. Priorytetem w dostępie do produktów i usług rynku kapitałowego dostępnych dla Klientów za pośrednictwem PUM nadal pozostawało otwieranie rachunków maklerskich dających możliwość inwestowania w różnego rodzaju instrumenty finansowe na rynku krajowym oraz zapewnienie rzetelnej wiedzy i profesjonalnej obsługi m.in. poprzez wykwalifikowaną kadrę. Rok 2015 ze względu na duże zmiany na rynku kapitałowym, głównie za sprawą zmian w Otwartych Funduszach Inwestycyjnych, charakteryzował się spadkiem obrotów na Giełdzie Papierów Wartościowych. Tendencja spadkowa obrotów w całej branży maklerskiej miała swoje odzwierciedlenie również w spadku obrotów w Punkcie Usług Maklerskich.

3. Aktywa Trwałe

Aktywa trwałe netto na dzień 31.12.2015 r. wynosiły **14.565 tys. zł**, w tym: rzeczowe aktywa trwałe wynosiły 14.362 tys. zł, wartości niematerialne i prawne 203 tys. zł.

Wartość nieruchomości netto należących do Banku według ksiąg rachunkowych na koniec 2015 roku wynosiła 12.456 tys. zł.

W 2015 roku wartość zakupionych, przyjętych środków trwałych wynosiła 626 tys. zł, wartości niematerialne i prawne 124 tys. zł, natomiast wartość zlikwidowanych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wynosiły 229 tys. zł.

Aktywa do zbycia na dzień 31.12.2015r. wynosiły 461 tys. zł.

4. Rezerwa Obowiązkowa, Środki Finansowe w Kasie oraz na Rachunkach Banknotowych bieżących i pomocniczych.

W roku 2015 na rachunku rezerwy celowej Bank utrzymywał środki, których średnia arytmetyczna na każdy dzień danego miesiąca zgodna była ze sporządzaną co miesiąc „Deklaracją w sprawie wysokości rezerwy obowiązkowej Banku”. Bank aktywnie zarządzał środkami zgromadzonymi na rachunku bieżącym, będącym jednocześnie rachunkiem rezerwy obowiązkowej, co miało wpływ na zwiększenie przychodów Banku. Według stanu na dzień 31.12.2015r. środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych oraz w kasie wyniosły **64.347 tys. zł**, w tym:

- ❖ rezerwa obowiązkowa utrzymywana na rachunku bieżącym w BPS S.A. wynosiła 32 531 tys. zł,
- ❖ gotówka w kasach i na rachunkach bankowych bieżących i pomocniczych wraz z odsetkami 9.096 tys. zł,
- ❖ środki na rachunku funduszu pomocowego 22.720 tys. zł.

5. Rezerwa na należności

Na dzień 31.12.2015r. rezerwy celowe ukształtowały się na poziomie **13.091 tys. zł**, w tym na należności:

- ❖ normalne i pod obserwacją 703 tys. zł
- ❖ w sytuacji nieregularnej 12.388 tys. zł

Łączny poziom pokrycia rezerwami celowymi obliiga kredytów nieregularnych wyniósł 24%, natomiast wskaźnik pokrycia rezerwami należności zagrożonych brutto wyniósł 19,3%.

PASYWA

1. Depozyty Klientów

Suma depozytów złożonych w Banku systematycznie wzrastała, co było wynikiem rosnącego zaufania klientów oraz świadczyło o konkurencyjności oferty Banku. Na dzień bilansowy 31.12.2015 r. ich wartość wyniosła 665.646 tys. zł i w okresie sprawozdawczym wzrosła o 3,5 % tj. o 22.710 tys. zł. Dominujący udział w strukturze depozytów stanowiły lokaty założone przez klientów indywidualnych na poziomie 54,5 % wartości sumy obliiga depozytowego.

W 2015 roku Bank otworzył 262 nowe rachunki bankowe RB oraz 1 469 rachunków ROR. Wydał 1 417 kart płatniczych i 57 kart kredytowych, odmiejscowiono przy pomocy Internetu CUI – 1 004 rachunki. Łącznie aktywnym kanałem WWW z rachunków odmiejscowionych wykonano 748 tys. przelewów na łączną kwotę 3 054 mln. zł (755 mln. zł CUI detaliczne plus 2 299 mln. zł

poprzez CUI korporacyjne]. Poprzez CUI detaliczne Bank na dzień 31.12.2015r. pozyskał również 1056 szt. depozytów na lokatę E-BS na łączną kwotę 7 989 tys. zł.

Aby utrzymać atrakcyjność produktową Bank w 2015 r. poszerzył ofertę produktową o nowe produkty depozytowe:

- Rachunek „BIZNES KONTO”,
- Rachunek „BIZNES KONTO PLUS”
- Rachunek „MOBILNE KONTO”

Obsługa finansowa depozytów w roku bilansowym 2015 zamknęła się kwotą 13.182 tys. zł, co przy planowanej na 2015 rok wielkości kosztów w kwocie 13.300 tys. zł, spowodowało spadek kosztów odsetkowych w strukturze kosztów ogółem z planowanego 35 % na 33%.

W ślad za tym obniżono poziom kosztów pozyskania pieniądza (depozytów) z 2,61% w 2014 roku do 1,99% w roku 2015 tj. zmiana o 0,62 pp.

W roku 2015 Bank w obrocie dewizowym wykonał poprzez rachunki w walutach wymiennalnych 1 074 szt. poleceń wypłaty za granicę, m.in.:

- 943 dyspozycje w EURO,
- 59 dyspozycji w PLN ,
- 72 dyspozycji w GBP, USD, CZK i CHF

Z obsługi dewizowo – walutowej Bank w 2015 roku osiągnął przychody ogółem w kwocie 188 tys. zł, co przy pomniejszeniu o koszty z działalności walutowej w wysokości 9 tys. zł, daje 3,92 % udziału w zysku brutto.

Na dzień 31.12.2015 r. Bank prowadził 187 rachunków walutowych, w tym: 144 ROR (6 w USD, 5 w GBP i 133 w EURO) oraz 43 rachunki bieżące (3 w USD i 40 w EURO).

2. Fundusze Własne

Na dzień 31.12.2015r. kapitały Banku wyniosły 44.277 tys. zł w tym zysk netto z roku 2015 3.465 tys. zł. Pomimo przeznaczenia na fundusz zasobowy wypracowanego w 2014 roku zysku netto

w wysokości 4.611 tys. zł w ujęciu bilansowym odnotowany został roczny spadek kapitałów/funduszy o kwotę 1.550 tys. zł. Spadek był wynikiem wypowiedzenia dużej ilości udziałów przez członków-udziałowców oraz mniejszej ilości pozyskania nowych udziałów.

W roku sprawozdawczym 2015 pozyskano 266 nowych udziałów na kwotę 88 tys. zł, ponadto dotychczasowi członkowie zadeklarowali kolejne 201 udziałów na kwotę 66 tys. zł. Łącznie pozyskano 467 udziałów na kwotę 154 tys. zł. Natomiast w związku z wypowiedzeniem udziałów i ustaniem członkostwa w roku 2014 i 2015 fundusz udziałowy zmniejszył się o 14.418 udziałów o łącznej wartości 4.758 tys. zł.

W roku 2015 wypowiedziano 3.897 sztuk kolejnych udziałów członkowskich na kwotę 1.286 tys. zł, z czego zgodnie z decyzją KNF wyksięgowano jeszcze w 2015 roku 1.279 sztuk udziałów na kwotę 422 tys. zł, pozostała kwota 272 tys. (825 sztuk udziałów) została wyksięgowana z funduszu udziałowego w dniu 01.01.2016 roku.

Na dzień 31.12.2015 roku na funduszu udziałowym Bank posiadał 2.245 członków - udziałowców, którzy posiadają wykupione 21 512 jednostki udziałowe na łączną kwotę 7.099 tys. zł tj.:

/tabela nr 3, w tys. zł/

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wykon. 2014	Wykon. 2015	Zmiana nom. r/r
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>3-2</i>
Kapitał / fundusz podstawowy (udziałowy)	12.125	7.099	-5.026
<i>w tym kapitał udziałowy zaliczany do funduszy własnych na zasadzie praw nabytych*</i>	7.198	3.004	-
Kapitał/fundusz zasobowy	28.969	33.591	4.982
Kapitały rezerwowe (fundusz rezerwowy)	64	64	-
Pozostałe kapitały rezerwowe (fundusz ogólnego ryzyka)	0	0	-
Kapitał z aktualizacji wyceny	58	58	-
Wynik finansowy netto roku bieżącego	4.611	3.465	-1.146
RAZEM KAPITAŁY/Fundusze/ BANKU	45.827	44.277	-1.550
wynik finansowy netto w części niezatwierdzonej przez biegłego rewidenta,	-631	-1.831	-
amortyzacja funduszu udziałowego	-4.927	- 4.095	-
wartość bilansowa WNiP	-139	-203	-
Korekta niezrealizowanych zysków	-58	-35	-
RAZEM POZYCJE ZMNIEJSZAJĄCE FW	-5.755	-6.164	-
zobowiązania podporządkowane w części zaliczanej do FW	4.595	10.494	5.899
POZYCJE ZWIEKSZAJĄCE FW	4.595	10.494	-
Kapitał Tier 1	40.072	38.113	-1.959
Kapitał Tier 2	4.595	10.494	5.899
FUNDUSZE WŁASNE dla współczynników kapitałowych / Łączny kapitał (suma Tier 1 i Tier2)	44.667	48.607	3.940

Kapitał własny w ujęciu bilansowym stanowiły kapitały i fundusze tworzone przez Bank zgodnie z obowiązującym prawem, tj. właściwymi ustawami i statutami. Do kapitałów własnych Bank zalicza także wynik roku bieżącego.

Na dzień 31.12.2015 roku w rachunku funduszy własnych uwzględniono postanowienia obowiązującego od dnia 1 stycznia 2014 roku Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) oraz obowiązujące przepisy krajowe.

Na dzień 31.12.2015 roku fundusze własne tj. suma kapitału Tier 1 i Tier 2 wyniosła 48.607 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2014 roku fundusze własne na potrzeby oceny adekwatności kapitałowej były wyższe o 3.940 tys. zł, tj. 8,8% r/r. ze względu na zaliczenie kolejnej pożyczki podporządkowanej do funduszy uzupełniających (kapitał Tier 2) w lutym 2015 roku za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego oraz decyzją Zebrania Przedstawicieli przeznaczono cały zysk netto za 2014 rok na fundusz zasobowy. Bank uzyskał również zgodę KNF na zaliczenie części zweryfikowanego po 3 kwartałach roku 2015 zysku netto w kwocie 1.634 tys. zł do kapitału podstawowego Tier1. Na dzień sprawozdawczy Bank nadal dokonywał pomniejszeń (amortyzacji) funduszu udziałowego zaliczanego do kapitału Tier1 na zasadzie praw nabytych, ponadto Bank uzyskał zgodę KNF na pomniejszenie funduszy własnych w kwocie 300 tys. zł do końca 2015r. z tytułu wypowiedzianych udziałów członkowskich. Na dzień sprawozdawczy Bank posiadał również **zgodę Komisji Nadzoru Finansowego** na dokonanie zmian w Statucie Banku umożliwiających w przyszłości, po ustaniu przeszkód formalno-prawnych, **zaliczenie całego funduszu udziałowego do kapitału podstawowego Tier1.**

Fundusze własne Banku dla wyliczenia współczynników kapitałowych w przeliczeniu na równowartość w walucie euro po średnim kursie NBP z dnia 31.12.2015 r. wynoszącym 4,2615 zł za 1 euro zamknęły się w kwocie **11.406.112 euro.**

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

1. Przychody

Przychody ogółem na dzień 31.12.2015 r. wynosiły **43 948 tys. zł** i były niższe w stosunku do 2014 roku o **3 728 tys. zł**, tj. o **7,82 %**.

/tabela nr 4, w tys. zł/

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wykon. 2014	Wykon. 2015	Dynamika % 2015/2014
1	2	3	3/2
Przychody odsetkowe:	39 250	34 861	89%
- z działalności kredytowej	33 472	30 654	92%
- z działalności lokacyjnej i pozost.	5 778	4 207	73%
Przychody z tytułu prowizji	6 644	6 588	99%
Przychody z rozwiązania rezerw celowych i aktualizacji wartości	1 048	1 583	151%
Przychody z działalności walutowej	332	187	56%
Pozostałe przychody operacyjne i finansowe	402	701	175%
RAZEM PRZYCHODY	47 676	43 948	92%

Największą pozycję przychodową w 2015r. (79%) stanowiły przychody z tytułu odsetek w wysokości **34.861 tys. zł** i były niższe o **4.389 tys. zł**, tj. o 11,2% w stosunku do roku 2014. Przychody z działalności kredytowej stanowiły 70% przychodów ogółem i były niższe o 8% r/r. Przychody z działalności lokacyjnej i pozostałych aktywów oprocentowanych były niższe w roku sprawozdawczym o **1.571 tys. zł**. niż w 2014 roku, tj. o 27% r/r. Przychody z tytułu prowizji, druga co do wielkości pozycja przychodowa na koniec 2015 roku, wyniosły **6.588 tys. zł**, tj. o **56 tys. zł** mniej niż w roku 2014. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw celowych wyniosły **1.583 tys. zł**, i były wyższe o **535 tys. zł** niż w roku 2014.

Natomiast pozostałe przychody operacyjne i finansowe łącznie w roku 2015 w stosunku do 2014 roku były wyższe o 81%. W odniesieniu do skorygowanego planu finansowego sporządzonego na rok 2015, przychody ogółem były niższe załedwie o 253 tys. zł. tj. o 0,6% i wyniosły **43.948 tys. zł**.

2. Koszty

Koszty ogółem na dzień 31.12.2015 wyniosły **39 377 tys. zł.** i w stosunku do roku 2014 obniżyły się o **1 725 tys. zł.** tj. **4%** przy spadku przychodów ogółem prawie o **8 %.**

/tabela nr 5, w tys. zł/

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wykon 2014	Wykon 2015	Dynamika %
	2	3	2015/2014
1			3/2
Koszty odsetkowe:	16 808	13 182	78,43%
- od instytucji finansowej	1 446	1 170	80,86%
- od klientów i sektora budżetowego	15 362	12 012	78,20%
Koszty z tytułu prowizji	465	540	116,13%
Koszty z działalności walutowej	0	9	
Pozostałe koszty operacyjne i finansowe	774	443	57,23%
Koszty działania Banku:	15 595	16 943	108,64%
- wynagrodzenia z narzutami	10 255	10 107	98,56%
- pozostałe koszty rzeczowe i usługi	5 340	6 836	128,01%
Amortyzacja	1 328	1 133	85,32%
Odpisy na rezerwy	6 132	7 127	116,23%
RAZEM KOSZTY	41 102	39 377	95,80%

Jedną z najwyższych pozycji w kosztach ogółem w 2015 roku stanowiły koszty odsetkowe od depozytów w kwocie **13.182 tys. zł.**, co w strukturze kosztów stanowiło około **33%**. Koszty z tytułu odsetek w porównaniu z 2014 rokiem uległy obniżeniu o **21,57%**. Spadek kosztów pomimo wzrostu obliża depozytowego jest rezultatem obniżek stóp procentowych. Zarząd Banku na bieżąco monitorował lokalny rynek i korygował ofertę depozytową, kierując się zasadniczo w tym zakresie strategicznym aksjomatem zachowania rozpiętości odsetkowej (spreadu) pomiędzy *Wskaźnikiem Dochodowości Aktywów Pracujących (DAP)*, a *Kosztom Uzyskania Pieniądza (KUP)* na optymalnym poziomie **3%**. W roku 2015 wskaźnik DAP wyniósł **4,99%**, natomiast KUP **1,99%**.

Na znaczący wzrost kosztów działania Banku, które w roku 2015 osiągnęły poziom 16.943 tys. zł i były wyższe w porównaniu do roku 2014 o ponad 8%, wpłynęło zaliczenie jednorazowo kwoty 1.167 tys. zł dotyczącej dodatkowej wpłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Natomiast jeżeli chodzi o koszty odpisów na rezerwy w roku 2015 z tytułu

należności - to one również znacząco wzrosły, wyniosły one bowiem 7.127 tys. zł i były wyższe w odniesieniu do roku poprzedniego o 16%.

Bank utrzymał adekwatny poziom wskaźników w obszarze racjonalizacji kosztowej, zakreślony przez właścicieli Banku, mimo niesprzyjających warunków gospodarczych i napięć społecznych związanych z sytuacją w sektorze wydobywczym. Niemniej jednak, wskaźnik kosztów działania Banku w odniesieniu do przychodów ogółem w 2015 roku ukształtował się na poziomie **38,6%** i przekroczył on ustalony maksymalny strategiczny poziom dla tego wskaźnika wynoszący 37%, co było efektem poniesienia znacznych, niezaplanowanych kosztów na rzecz BFG.

Zachowany został strategiczny wskaźnik poziomu funduszu płac z narzutami w odniesieniu do przychodów ogółem przyjmując na dzień 31.12.2015 r. maksymalny dopuszczalny poziom 23%.

3. Wynik Finansowy

Na dzień bilansowy 31.12.2015 r. **wynik finansowy brutto** Banku wyniósł **4.571 tys. zł** i w stosunku do Planu Finansowego (5.740 tys. zł) był niższy o 1.169 tys. zł.

Wynik brutto w roku 2015 był o ponad 30% niższy w odniesieniu do roku 2014 co miało wpływ na pogorszenie się wskaźnika **ROA** (zwrotu z aktywów) z 0,9% do **0,6%** nie osiągając tym samym minimalnego poziomu zakreślonego w Strategii Banku na rok 2015 wynoszącego 0,8%.

Zysk netto na koniec 2015 roku wyniósł **3.465 tys. zł**, co przy średnim poziomie aktywów wynoszącym 741 mln zł przełożyło się na uzyskanie wskaźnika **ROA netto** na poziomie **0,5%**.

IV REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH I ROZWOJOWYCH W OBSZARZE ZARZĄDZANIA SIECIĄ PLACÓWEK, POTENCJAŁEM KADROWYM, ZAPLECZEM GOSPODARCZYM, OBSZAREM IT ORAZ PUBLIC RELATIONS

1. Zarządzanie Siecią Placówek

Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju na dzień 31.12.2015 r. posiadał 35 placówek w tym: Centrala, 32 Punkty Kasowe oraz 2 Oddziały.

Placówki Banku pełnią funkcje nie tylko sprzedażowe, ale również doradcze. Charakteryzują się nowoczesną technologią, zminimalizowanym zatrudnieniem oraz relatywnie niskimi kosztami funkcjonowania. Wszystkie Placówki posiadają uprawnienia i warunki oferowania Klientom pełnego wachlarza usług i produktów bankowych. Poza siedzibą Banku wykonują określone czynności bankowe w zakresie działalności kredytowej, depozytowej i rozliczeniowej oraz realizują określone zadania rynkowe.

Chociaż oferowana przez Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju bankowość internetowa i mobilna cieszy się dużą popularnością to jednak z tradycyjnej bankowości w postaci osobistego kontaktu z pracownikiem Banku korzysta coraz większa liczba Klientów. Dlatego też w 2015 r. Bank podjął decyzję o rozszerzeniu swojej obecności na terenie województwa śląskiego, poprzez uruchomienie nowej Placówki w Markłowicach przy ul. Wyzwolenia 73.

W wyniku działań modernizacyjnych w 2015 r. placówka w Kaczycach została przeniesiona z I piętra budynku na parter. Obecnie aranżacja wnętrza odpowiada nowoczesnym standardom bankowości, umożliwia komfortową obsługę klienta oraz indywidualne podejście do potrzeb i oczekiwań obecnych i przyszłych klientów placówki.

W 2015 r. Bank podjął decyzję o zamknięciu placówki w Katowicach – Panewnikach oraz w siedzibie II Urzędu Skarbowego w Katowicach. Decyzje te podyktowane były przede wszystkim niewystarczającym potencjałem rynku, który mógłby gwarantować dalszy rozwój placówek.

Nie należy zapominać o znaczącym udziale Placówek Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju w obsłudze finansowej budżetów jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych. Obsługa JST należy do strategicznych zadań Banku. Wynika to z prestiżowego charakteru takiej współpracy oraz faktu, że Bank Spółdzielczy jest naturalnym partnerem, blisko związanym ze społecznością gminy czy powiatu, a zatem najlepiej rozumie jej potrzeby i problemy. Bank obsługuje aktualnie 9 miejskich i gminnych budżetów z terenu województwa śląskiego poprzez placówki Banku funkcjonujące w tychże miastach i gminach.

W Placówkach Banku poza Centralą w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. zawarto 2 137 umów kredytowych co stanowi 87 % zawartych umów dla osób fizycznych w całym Banku

na łączną kwotę 22.325 tys. zł co stanowi 67 % udzielonych kredytów dla osób fizycznych w całym Banku. Prowadząc aktywną działalność kredytową Bank Spółdzielczy zapewnia w każdej Placówce obsługę ubezpieczeniową Grupy CONCORDIA.

Liczba i kwota zawartych umów kredytowych w poszczególnych Obszarach kształtuje się następująco:

UMOWY KREDYTOWE		
	LICZBA w SZT.	KWOTA w TYS. ZŁ
OBSZAR A	557	5 626 tys. zł
OBSZAR B	857	9 398 tys. zł
OBSZAR C	723	7 301 tys. zł

W 2015 r. poza Centralą zostało założonych 1 412 rachunków bankowych, z czego 1 280 to rachunki oszczędnościowo – rozliczeniowe co stanowi 87 % uruchomionych rachunków ROR w całym Banku; natomiast rachunków rozliczeniowych dla firm otwarto – 132, co stanowi 50 % zawartych rachunków rozliczeniowych w całym banku.

Sprzedż rachunków bankowych w poszczególnych obszarach kształtuje się następująco:

	RACHUNKI ROR w SZT.	RACHUNKI RB w SZT.
OBSZAR A	392	47
OBSZAR B	427	40
OBSZAR C	461	45

Znaczący udział w zakresie budowania stabilnej bazy depozytowej mają Placówki Banku z uwagi na fakt, iż większość zakładanych lokat w placówkach Banku to niskokwotowe rachunki oszczędnościowych lokat terminowych dla osób fizycznych.

Obligo depozytów osób prywatnych założonych przez Placówki Banku na dzień 31.12.2015r. wynosi 231 863 tys. zł co stanowi 69% stanu depozytów osób prywatnych ogółem.

Poniższa Tabela przedstawia obbligo oszczędnościowych lokat terminowych w poszczególnych obszarach Banku.

LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE	
OSÓB PRYWATNYCH	
OBSZAR A	50.210 tys. zł
OBSZAR B	105.499 tys. zł
OBSZAR C	93.144 tys. zł

2. Zarządzanie Potencjałem Kadrowym

Zgodnie ze „Strategią Działania Banku w latach 2015-2018” w odpowiedzi na wyzwania nadchodzących lat, Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju będzie dążył do pogłębienia przewagi konkurencyjnej na lokalnym rynku m.in. poprzez **skuteczniejsze zarządzanie kadrami**, w którym pracownicy podniesieni zostali do rangi zasadniczego zasobu w osiągnięciu jakościowych i strategicznych celów zakreślonych w Strategii Banku.

Podstawowym sposobem pozyskiwania nowych pracowników są oferty pracy. Celem Banku jest zatrudnianie osób kreatywnych i ambitnych, dla których przyczynianie się do sukcesu Banku stanowi wyznacznik ich samorealizacji.

W 2015 roku kandydaci złożyli **158 ofert pracy**. Na podstawie wstępnego zapoznania się z ofertami zatrudnienia Prezes Zarządu przeprowadził w 2015 roku **19** rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami ubiegającymi się o pracę. Objęto nimi **39 osób**. W wyniku rozmów kwalifikacyjnych w 2015 roku zatrudniono **11 osób**.

Na koniec grudnia 2015r. zatrudnienie w Banku kształtowało się na poziomie **185** pracowników (10 osób na urlopie wychowawczym), w tym: pracujący w Centrali Banku – 83 osoby, pracownicy placówek Banku – 102 osoby.

Wskaźnik odsetek osób legitymujących się wykształceniem wyższym na koniec grudnia 2015 roku kształtował się na poziomie **85%**. Średni staż pracy pracowników w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju wynosi **8 lat**. Średnia wieku pracowników to **35 lat**, **25% załogi** stanowią osoby, które nie przekroczyły **30-stu lat**.

Zarząd Banku kładzie bardzo silny nacisk na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, co przejawia się m.in. w organizowaniu i finansowaniu szkoleń mających podnieść poziom wiedzy. Awansem płacowym w roku obrotowym objęto 145 pracowników. Awansowano 3 osoby.

a) Ocena Pracowników – Przegląd Kadrowy

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za jeden z najistotniejszych instrumentów polityki personalnej uważa system okresowych ocen pracowników, które dokonywane są podczas corocznych przeglądów kadrowych począwszy od 2003 roku.

Okresowa ocena pracowników pozwala na przegląd posiadanych zasobów ludzkich dzięki ocenie wiedzy, umiejętności i pracy każdej zatrudnionej osoby, co umożliwia lepsze wykorzystanie potencjału pracowniczego. Wnioski zgłaszane przez pracowników podczas rozmowy z Komisją Przeglądu Kadrowego służą poznaniu opinii pracowników i pośrednio Klientów Banku na temat funkcjonowania Banku.

Ilość osób biorących udział w przeglądzie kadrowym w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela:

/tabela nr 6/

LATA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość osób uczestniczących	21	79	87	49	57	26	23	33	30
Średnia otrzymanych punktów	54,6	58,8	55,6	54,9	57,7	56,4	55,2	43,6	46,1

W 2015 roku Przeglądem kadrowym objęto 30 pracowników zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, pracowników komórek kredytów i depozytów w Centrali Banku oraz pracowników wiodących z placówek Banku, którzy uzyskali w sumie średnią punktów 46,1 na 50 punktów możliwych do uzyskania. Pracownicy z roku na rok wykazują coraz większe zaangażowanie w przygotowanie do rozmowy oceniającej, a także nabierają przeświadczenia o korzyściach tej oceny dla siebie. Otrzymana ocena jest dla nich inspiracją do podnoszenia jakości pracy, co wynika wzrastającego przekonania, że ocena znajdzie odzwierciedlenie w decyzjach personalnych dotyczących ich osoby.

b) Szkolenia Pracowników

Wspieraniu rozwoju zawodowego pracowników służy przede wszystkim organizowanie szkoleń. Przeszkoleni pracownicy Banku potrafią sprostać wymogom związanym z daną pracą. Szkolenia prowadzą do zwiększonej sprawności w wykonywaniu zadań. Najlepszym pracownikom Bank zapewnia ciągły rozwój i efektywnie zarządza ich wiedzą i kompetencjami. Inwestując w rozwój i doskonalenie kadr, Bank stara się zatrzymać cenne dla Banku osoby w swoich strukturach.

Plan działalności szkoleniowej pracowników w 2015 roku został określony w przyjętym przez Zarząd Banku Uchwałą dokumencie „Zasady polityki kadrowej i szkoleniowej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju na lata 2015-2018”. W dokumencie tym wskazano sposób finansowania oraz organizację zarządzania systemem szkoleń w Banku. Dodatkowo Uchwałą Zarządu nr 35/2015 z 20.01.2015r. zatwierdzono plan działalności szkoleniowej na 2015 rok dla pracowników Banku, który reguluje system szkoleń wewnętrznych dla pracowników „front office” oraz plan szkoleń zewnętrznych i specjalistycznych na 2015 rok.

W 2015 roku utrzymano wysoką rangę podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników podczas szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych.

W 2015 roku 81 pracowników Banku zostało wydelegowanych na 60 szkoleń zewnętrznych prowadzonych przez wyspecjalizowane firmy. Tematyka szkoleń obejmowała zagadnienia specjalistyczne takie jak: działalność kredytowa Banku, windykacja wierzytelności Banku, upadłość konsumencka, zarządzanie ryzykami bankowymi, sprawozdawczość finansowa, systemy informatyczne i rozwiązania teleinformatyczne, obsługa rachunków bankowych i zajęć egzekucyjnych, implikacje Rekomendacji KNF, prawo pracy, zarządzanie bezpieczeństwem informacji, zmiany w podatkach, kurs kasjera złotowo-walutowego.

W celu podniesienia standardów obsługi klienta Banku w 2008 roku Bank opracował i wprowadził **system szkoleń wewnętrznych dla pracowników „front office”** prowadzonych przez doświadczonych pracowników Banku, tj. trenerów szkolenia praktycznego, który był również kontynuowany w roku 2015.

W 2015 roku zorganizowano 1 szkolenie wewnętrzne, podczas którego przeszkolono 11 pracowników. Szkolenie to zorganizowane było w formie warsztatów i spotkało się z dużym zainteresowaniem pracowników ze względu na swój praktyczny charakter. W ramach szkoleń wewnętrznych pracowników „front office” przeszkolono z zakresu doskonalenia umiejętności sprzedażowych produktów kredytowych i depozytowych, z kredytowania podmiotów gospodarczych, z polityki bezpieczeństwa informacji, produktów bankowości elektronicznej, zabezpieczeń pieniężnych, Akademii kartowej i członkowskiej.

Zarząd Banku kładzie silny nacisk na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, następstwem czego jest umożliwienie pracownikom podjęcie samokształcenia zawodowego w formie studiów podyplomowych. Uczestnikami Podyplomowych Studiów Zarządzania Nowoczesnym Ekologicznym Bankiem organizowanych przez Wyższą Szkołę Bankową we Wrocławiu zostało wytypowanych 20 pracowników Banku, którzy w okresie od stycznia 2015 roku do czerwca 2015 roku byli słuchaczami studiów podyplomowych.

Dla poprawy doskonalenia umiejętności sprzedażowych oraz budowania trwałych relacji z klientami Banku, w ramach systemu specjalistycznych szkoleń wewnętrznych tzw. *szkoleń miękkich* w 2015 roku w siedzibie Banku zostały przeprowadzone szkolenia sprzedażowe oraz menadżerskie przez wyspecjalizowane firmy zewnętrzne i obejmowały takie zagadnienia jak: efektywna sprzedaż produktów bankowych, umiejętności negocjacyjne z klientami, metody perswazji i łamania oporu w pracy bankowca oraz rozwój osobistych kompetencji drogą do poprawy jakości sprzedaży. Szkolenia miały charakter warsztatów, w których uczestniczyło 38 pracowników. Przeprowadzone zostały w 3 cyklach, poprzez zastosowanie profesjonalnych metod i skutecznych narzędzi szkoleniowych.

W celu umożliwienia pracownikom dodatkowego rozwoju kompetencji oraz przeszkolenia w zakresie działalności kredytowej dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą Bank przeprowadził w okresie od stycznia 2015 roku do maja 2015 roku w 4 cyklach miesięcznych szkolenie tzw. *Akademii Doradztwa Klientowskiego i koordynacji funkcjonowania Placówek bankowych*, przygotowującego na stanowisko Doradcy klienta, koordynatora funkcjonowania Oddziału / Punktu Kasowego, zakończone egzaminem sprawdzającym. W szkoleniu uczestniczyło 12 pracowników „front office”.

c) **Motywowanie Pracowników**

W celu zabezpieczenia realizacji celów rozwojowych określonych w Strategii Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju oraz Planie Finansowym, Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju od 2007 roku kontynuuje system motywacyjny, oparty na dodatkowym premiowaniu pracowników w celu wzmocnienia działań pracowniczych w obszarze realizacji wybranych zadań rynkowych w danym okresie sprawozdawczym.

Dla zwiększenia efektywności pracy poszczególnych komórek organizacyjnych Banku oraz poprawy jakości i skuteczności sprzedaży usług bankowych w 2015 roku Zarząd Banku udoskonalił system motywowania pracowników o dodatkowe obszary. Rozwój systemu motywacyjnego ma na celu stały wzrost udziału ruchomej części płac w systemie wynagradzania pracowników za realizację konkretnych zadań rynkowych.

Rozwój systemu motywacyjnego w latach 2009 - 2015 przedstawia poniższa tabela:

/tabela nr 7/

<i>Rok</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
<i>Składnik wynagrodzenia</i>							
<i>Średnie wynagrodzenie z tytułu płacy zasadniczej i dodatku funkcyjnego zł / m-c</i>	2 569 zł	2 725 zł	2 815 zł	3 081 zł	3 044 zł	3 013 zł	3 104 zł
<i>Średnia wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego (premie uznaniowe, motywacyjne, 13 pensja itp.) zł / m-c</i>	3 170 zł	3 530 zł	3 540 zł	3 890 zł	3 813 zł	3 788 zł	3 786 zł
<i>dział ruchomej części płac w wynagrodzeniu ogółem zł / m-c</i>	601 zł 18,9 %	805 zł 22,8%	733 zł 20,7%	809 zł 20,8%	769 zł 20,2%	775 zł 20,5%	682 zł 18,0%

3. Zarządzanie Zapleczem Gospodarczym

Utrzymanie całego zaplecza gospodarczego Banku wymaga ponoszenia stałych kosztów oraz systematycznego monitoringu opłat administracyjno-komunalnych w zależności od ich umiejscowienia. Nasze placówki różnią się od siebie wielkością. Obsługiwane są przez dwie lub trzy osoby w zależności od potrzeb klientów w danej miejscowości. Wszystkie nasze Punkty Kasowe utrzymane są w jednakowej kolorystyce, posiadają jednakowe zewnętrzne, energooszczędne reklamy świetlne. Większość placówek przystosowanych jest do obsługi osób starszych i niepełnosprawnych.

Komórka zarządzania zapleczem gospodarczym zajmuje się zamówieniami i zakupem wszelkich materiałów oraz wyposażenia potrzebnego do funkcjonowania Centrali Banku i Punktów Kasowych. Dba również o ciągłość wszelkich umów związanych z dostawą mediów i wynajmem pomieszczeń. Bank jest właścicielem budynków, w których funkcjonują: Centrala Banku, placówki w Zebrzydowicach, Godowie oraz Jastrzębiu-Zdroju Boryni. Pozostałe placówki znajdują się w lokalach wynajmowanych od osób prywatnych, przedsiębiorców lub urzędów gmin i innych instytucji.

W 2015r. dokonano kilku zmian w zakresie wizualizacji placówek Banku. Wiosną odmalowano elewację budynku Centrali Banku, zmieniono również oznakowanie świetlne na ścianie frontowej oraz pylon przed wejściem głównym. W połowie roku otworzyliśmy nową placówkę w gminie Markłowice. Latem 2015r. jastrzębskie placówki: „Gwarek” ul. Harcerska, „GSM” ul. Graniczna oraz „ITS” ul. Warszawska, zostały odświeżone poprzez malowanie i wymianę drobnego wyposażenia. We wrześniu nową lokalizację wraz z całym wyposażeniem otrzymał Punkt Kasowy w Kaczycach. Po analizie rentowności naszych placówek w ostatnim kwartale 2015 roku zamknięto dwa Punkty Kasowe w Katowicach przy ul. Panewnickiej i ul. Paderewskiego.

Koszty związane z utrzymaniem zaplecza gospodarczego Banku oraz jego placówek w roku 2015 w stosunku do roku 2014 obniżyły się prawie o 100 tys. zł. Spadek tych kosztów związany jest z ciągłym poszukiwaniem nowych konkurencyjnych dostawców towarów i usług. Najbardziej kosztotwórczą pozycję stanowią usługi informatyczne, które wyniosły 906 tys. zł. Na wysokość tych kosztów miała wpływ nie tylko obsługa całej infrastruktury informatycznej Banku, ale również jej systematyczna rozbudowa i modernizacja, która gwarantowała bezpieczeństwo na wysokim poziomie. Na drugim miejscu znajdują się koszty związane z wynajmem lokali, które wyniosły 839 tys. zł. Trzecią co do wielkości pozycją są koszty związane z usługami telekomunikacyjnymi, (które między innymi zabezpieczają łącza pomiędzy naszymi placówkami) – to kwota 402 tys. Następną pozycją to koszty ochrony Banku, które w ostatnim roku sprawozdawczym osiągnęły kwotę 383 tys. zł. Obniżono koszty związane z dostawą mediów do naszych placówek i Centrali – 2015r. do poziomu 312 tys. zł.

4. Zarządzanie w Obszarze IT

Głównym celem Polityki Bezpieczeństwa Informacji obowiązującej w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu-Zdroju jest ochrona aktywów informacyjnych i zasobów Banku przed wszelkimi zagrożeniami, zarówno wewnętrznymi jak zewnętrznymi, celowymi lub przypadkowymi. Priorytetowym celem jest spełnienie wymagań prawnych, zapewnienie ciągłości działania biznesowego, poufności przetwarzanych danych wrażliwych, zapewnienie ochrony i dostępności wymaganych informacji oraz podnoszenie świadomości pracowników w obszarze ochrony informacji.

W związku z celami Polityki Bezpieczeństwa Informacji oraz Strategii rozwoju i eksploatacji zasobów informatycznych i sieciowych Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju na lata 2013-2016, w roku sprawozdawczym 2015 zostały zrealizowane następujące zadania i wdrożenia:

❖ proceduralne:

- a) **Polityka Bezpieczeństwa Informacji** – wprowadzone w dokumencie zmiany dotyczyły aktualizacji polityki po zmianie następujących przepisów prawa i rekomendacji:
- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.);
  - rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie trybu i sposobu realizacji zadań w celu zapewniania przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych przez administratora bezpieczeństwa informacji;
  - rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez administratora bezpieczeństwa informacji rejestru zbiorów danych;
  - rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe.
- b) **Instrukcja Zarządzania Systemami Informatycznymi** – wprowadzone w dokumencie zmiany dotyczyły modyfikacji konfiguracji w infrastrukturze sieciowej banku jak i aktualizacji instrukcji po zmianie następujących przepisów prawa i rekomendacji:
- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.);

- rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie trybu i sposobu realizacji zadań w celu zapewniania przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych przez administratora bezpieczeństwa informacji;
  - rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez administratora bezpieczeństwa informacji rejestru zbiorów danych;
  - rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe.
- c) **Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych** - wprowadzone w dokumencie zmiany dotyczyły aktualizacji polityki o nowe obowiązki ABI oraz prowadzenia rejestru jawnego zbiorów danych po zmianie następujących przepisów prawa:
- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.);
  - rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie trybu i sposobu realizacji zadań w celu zapewniania przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych przez administratora bezpieczeństwa informacji;
  - rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez administratora bezpieczeństwa informacji rejestru zbiorów danych.
- d) **„Analiza Ryzyka Informatycznego”** dokonano aktualizacji polegającej na rozszerzeniu obszarów analizy ryzyka o bezpieczeństwo płatności internetowych i mobilnych w oparciu o wytyczne rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe.
- e) Przegląd **„Planu Ciągłości Działania w obszarze IT”** - prawidłowość zapisów planu potwierdziły testy ciągłości działania przeprowadzone w dniu 10.10.2015. Plan nie wymaga aktualizacji.

❖ **techniczne:**

- wymiana bram sieciowych SSG520 regulujących ruch sieciowy na stryku Centrala-BPS-Punkty Kasowe-Serwery-Drukarki-Zarządzanie-Dom Maklerski-CUI na nowe urządzenia SRX240HE. Klaster urządzeń SRX240HE zastąpił wysłużone już urządzenia SSG520 i stanowi drugą linię ochrony infrastruktury bankowej, reguluje ruch między wszystkimi strefami wewnątrz-bankowymi: serwerową, drukarek, Centrali, Punktów Kasowych, Domu Maklerskiego, CUI, BankAdmin, Zarządzania, Cardon itp. Zaletą tych urządzeń jest

- Wszelchstronna ochrona przed zagrożeniami: w urządzeniach serii SRX zastosowano zintegrowane rozwiązania obsługi sieci i bezpieczeństwa takie jak wielogigabitowy firewall, ochrona przed intruzami (IPS), ochrona przed atakami DoS, translacje NAT, mechanizmy QoS.
- Rozbudowane mechanizmy routingu: zastosowane rozwiązania klasy operatorskiej zapewniają separację modułów sterowania i modułów przetwarzania danych, co umożliwia wdrożenie skonsolidowanych polityk routingu i bezpieczeństwa
- Segmentacja sieci: komponenty takie jak strefy bezpieczeństwa, sieci VLAN i wirtualne rutery umożliwiają administratorom na precyzyjne dostrajanie polityk obsługi sieci i bezpieczeństwa dla poszczególnych podgrup użytkowników i zasobów.
- Elastyczność w doborze interfejsów: w urządzeniach serii SRX istnieje możliwość elastycznego doboru ilości i rodzaju stosowanych interfejsów sieciowych celem dopasowania do dowolnej infrastruktury sieciowej.
- Niezawodność i odporność na awarie: seria SRX dostarcza wysoki poziom niezawodności bazując na redundancji komponentów sprzętowych oraz cechach systemu operacyjnego JunOS.
- Urządzenia SRX zbudowane w oparciu o architekturę "Dynamic Services Architecture" zapewniają niezrównaną wydajność i możliwości skalowania.
- Skalwalność wydajności: architektura DSA oznacza, że urządzenia serii SRX mogą dostarczać nowe usługi bez degradacji wydajności działania całości systemu.
  - wdrożenie przełącznika sieciowego HP2920 regulującego ruch w strefie Zarządzającej serwerowni,
  - kontynuacja wykorzystywania oprogramowania antywirusowego Kaspersky w wersji Advance z Centralnym Zarządzaniem i szyfrowaniem danych,
  - konserwacja urządzeń i pomieszczenia serwerowni, suchego gaszenia oraz urządzeń UPS i agregatu (wymiana akumulatora w agregacie),
  - utylizacja 70 dysków twardych przez certyfikowaną firmę zewnętrzną,
  - wymiana kamer IP w serwerowni na pracujące w rozdzielczości HD i podczerwieni
  - przystąpienie do międzybankowej grupy E-FRAUD (z ramienia banku zgłoszeni: ABI i Kierownik Rachunków),
  - odnowienie dostępu do Systemu Wymiany Informacji Międzybankowej SWOZ (ABI, Kierownik Rachunków, Kierownik Kredytów),

- wdrożenie tokenów VASCO dla klientów korporacyjnych usługi CUI – dwustopniowa forma autoryzacji,

- modyfikacje CUI poprawiające bezpieczeństwo transakcji internetowych i mobilnych:

- Filtrowanie IP użytkownika bankowości detalicznej
- Ostrzeżenie przed działaniem wirusa VBKLIP 1

❖ **kontrolne:**

- kontrole funkcjonalne z przestrzegania zapisów PBI i związanych z nią instrukcji przez pracowników Banku oraz Polityką Bezpieczeństwa Danych Osobowych,
- testy ciągłości działania kluczowych systemów bankowych i urządzeń (głównego systemu finansowo-księgowego Defbank, zapór sieciowych, serwerów bankowych, zasilania, łączności zapasowej itp.)
- kontrole wykonywania i poprawności kopii bezpieczeństwa newralgicznych danych
- testy agregatu prądotwórczego zasilającego Centralę,
- kontrole poprawności zapisów kamer bankomatowych i wykonywania kopii zdjęć z urządzeń na specjalnie wyznaczony serwer w Centrali,
- kontrole uprawnień nadanych w systemach informatycznych administratorom i użytkownikom,
- testy instalacji suchego gaszenia w serwerowni,
- testy zasilania rezerwowego urządzeń UPS w serwerowni,
- kontrole centrum zapasowego w Godowie, stanu urządzeń, temperatury, kamery wizyjnej, łączności,

❖ **szkoleniowe i edukacyjne:**

- realizacja szkoleń indywidualnych z PBI dla każdego nowo zatrudnionego pracownika
- organizowanie grupowych szkoleń z bezpieczeństwa informacji oraz zagrożeń w bankowości elektronicznej dla pracowników przy współpracy z Komórką ds. kadrowych, szkoleń i spraw socjalnych oraz platformy e-learning,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników pionu IT poprzez uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach,

- akcje edukacyjne wśród klientów Banku, mające na celu podniesienie świadomości bezpiecznego korzystania z elektronicznych usług bankowych poprzez:
  - komunikaty w CUI,
  - kampanie mailowe,
  - broszury z wytycznymi zawierającymi zasady bezpieczeństwa w bankowości internetowej i mobilnej,
  - wykorzystanie strony internetowej banku do informowania klientów o zagrożeniach.

Incydenty bezpieczeństwa.

Najważniejszym incydem naruszenia bezpieczeństwa był incydent w OPS Radlin w dniu 24.04.2015 r., gdzie doszło do nieuprawnionego logowania z "obcego" adresu IP, co mogło oznaczać np. działanie złośliwego oprogramowania na stacji Klienta lub np. kradzież bądź przekazanie danych logowania. Po zabiegowaniu dokonano podmiany odbiorców przelewów w paczce, która została podpisana i przekazana do realizacji przez pracowników OPS Radlin.

Inne incydenty bezpieczeństwa to:

- niezabezpieczanie komputera po opuszczeniu stanowiska pracy przez pracownika,
- odbieranie zawirusowanych wiadomości mail i otwieranie załączników bądź niebezpiecznych linków,
- brak czujności przy obsłudze klienta – np. przyjmowanie pełnych danych autoryzacyjnych do CUI od klienta bądź przekazanie danych autoryzacyjnych do CUI klientowi na maila

W obszarze IT w roku 2015:

❖ Zakupiono:

- 3 bankomaty (PK Kaczyce, PK Gołkowice, PK Markłowice) zwiększając ich liczbę do 29 sztuk,
- 100 tokenów pod usługę CUI Detaliczne,
- 20 kart micro pod usługę CUI Korporacyjne,
- 10 czytników kart pod usługę CUI,
- 600 identyfikatorów do usługi Autoryzacja SMS,
- 70 000 kodów autoryzacyjnych do usługi Autoryzacja SMS,
- 2 drukarki Konica Minolta Bizhub 25e,
- 2 zapory sieciowa JUNIPER do Centrali
- 1 laptop,
- 6 zestawów komputerowych,

- 6 drukarek OKI,
- Switch HP – 24 portowy
- 2 zasilacze zapasowe dla Switcha Głównego w Banku

❖ **Wdrożono:**

- Wdrożenie modyfikacji dla Klientów Detalicznych – wydruk historii do PDF
- Wdrożono nowe narzędzie autoryzacji dla Klientów Korporacyjnych – tokeny VASCO
- Wdrożenie modyfikacji Prowizje według obrotów MA
- Wdrożenie modułu GSM dla Centrali Suchego Gaszenia
- Wdrożono Pakiet Bezpieczeństwa w Centrum Usług Internetowych
- Wdrożono system UMOWY – automatyzujący Pracę z Umowami Bankowymi
- Wdrożono Kaspersky Security Center w Centrali
- Wdrożono rozszerzony Certyfikat SSL dla strony www.bsjastrzebie.pl
- Wdrożenie skryptu KREDYTY ONLINE - pozwalającemu złożyć wniosek Kredytowy klientowi przez stronę www.bsjastrzebie.pl
- Wdrożenie skryptu RACHUNKI ONLINE - pozwalającemu złożyć wniosek o ROR/RB klientowi przez stronę www.bsjastrzebie.pl
- Odnowienie licencji na system antywirusowy Kaspersky, obejmujący ochroną wszystkie stacje robocze, serwery, tablety, smartfony,

Bank wykorzystuje w swej infrastrukturze następujące łącza teletransmisyjne:

- 25 łącz ISDN,
- 22 łącza BVPN,
- 6 łącz światłowodowych,
- 4 łącza satelitarne dla bankomatów,
- 1 łącze GSM/IP_VPN,
- 29 łącz usługi IP_VPN,
- 2 łącza DSL,

W 2015 roku Bank wynegocjował nową umowę z operatorem usług telefonii komórkowej ORANGE na obsługę w zakresie telefonii komórkowej oraz łącz IP/VPN co pozwoliło w znaczący sposób obniżyć koszty działania Banku w tym zakresie.

Bank posiadał na stanie do końca roku 54 telefony komórkowe oraz 63 karty SIM w Planie Firma.

- Nakłady ogółem w obszarze IT: **905 tys. zł**
- Nakłady ogółem na współpracę z firmami obsługującymi obszar IT (Asseco S.A. Wincor-Nixdorf, Konica Minolta, TP S.A.): **1 133 tys. zł**
- w CUI Detalicznym wykonano łącznie 234 tys. przelewów na kwotę 754 584 tys. zł

- w CUI Korporacyjnym wykonano łącznie 513 tys. przelewów na kwotę 2 298 835 tys. zł
- W sumie aktywnym kanałem WWW wykonano **748 tys.** przelewów na łączną kwotę **3 054 mln zł.**

5. Działalność Public Relations

Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju w 2015 roku wykorzystywał różne formy działalności promocyjnej, wspomagającej realizację zadań ukierunkowanych na utrzymanie pozycji naturalnego lidera współpracującego z jednostkami samorządu terytorialnego oraz wspierającego finansowo rozwój lokalnej społeczności i biznesu.

Wydatki w obszarze działalności Public Relations ukształtowały się na poziomie 502 tys. zł.

Wyszczególnienie	2015
	<i>dane w tys. zł</i>
reklama publiczna, ogłoszenia, + raport	296
reklama – sport	47
reklama - dekoracje, gadzety	82
reklama, promocja	72
koszty ogółem	497
koszty reprezentacji – nkup	5
koszty ogółem + nkup	502

W 2015 roku Bank wykorzystywał następujące dostępne narzędzia i instrumenty marketingowe:

- artykuły sponsorowane oraz reklama w prasie lokalnej (Dziennik Zachodni, Kurier Bielski – Kurier Żywiecki, Bank Wspólnych Sił, Europerspektywy, Nowiny, Twoja Dzielnica, Na Ratuszu, gazety gminne, biuletyny informacyjne wydawane przez spółdzielnie mieszkaniowe, itp.) oraz ogólnopolskiej (Rzeczpospolita – cotygodniowe zestawienie depozytów),
- Radio: Radio 90 FM, Radio Express, Radio Bielsko
- portale internetowe: www.tujastrzebie.pl, www.radio90.pl, www.radiobielsko.pl, www.swierklany.info, www.jasnet.pl oraz strony internetowe sponsorowanych klubów sportowych i organizacji,
- ulotki produktowe oraz gadzety z logo Banku,

Z myślą o Klientach Bank systematycznie aktualizował informacje na stronie internetowej www.bsjastrzebie.pl. Strona Banku to nie tylko nowoczesna szata graficzna, ale również - a może przede wszystkim - łatwiejszy dostęp do informacji oraz wzajemnej komunikacji z Klientami.

Na serwisie YouTube (na oficjalnym kanale Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju BSJastrzebieTV) prezentowano ważne i ciekawe informacje z życia Banku oraz materiały promocyjne.

W 2015 roku Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju stworzył fanpage na Facebooku, na którym pojawiały się reklamy produktów bankowych, materiały filmowe z życia Banku, posty produktowe oraz posty społecznościowe - informujące o działaniach charytatywnych wspieranych przez Bank, a także wydarzeniach społecznych, organizowanych konkursach etc.

W działaniach marketingowych wykorzystywano także nośniki wizualne takie jak: tablice reklamowe wolnostojące, billboardy, tablice reklamowe przed Centralą i placówkami Banku, ekrany LED. Prezentacje dotyczące oferty Banku prezentowano na telewizorach LCD na sali operacyjnej w Centrali oraz Punktach Obsługi Klienta. W minionym roku Bank zainwestował również w montaż dwóch tablic podświetlanych na terenie Jastrzębia - Zdroju.

Nie bez znaczenia jest także sama wizualizacja istniejących i nowo otwieranych placówek bankowych oraz ich wyposażenie w materiały reklamowe umożliwiające efektywną sprzedaż i świadczenie usług bankowych.

Do pogłębiania pozytywnych relacji między Bankiem a jego właścicielami oraz szerokim spektrum Klientów wykorzystywane są Zebrania Grup Członkowskich, Zebranie Przedstawicieli, Spotkanie Świąteczno-Noworoczne.

Bank systematycznie uczestniczył w wydarzeniach mających znaczenie dla mieszkańców naszego regionu - festynach i imprezach kulturalno-oświatowych (Dni Jastrzębia Zdroju i innych miejscowości, dożynki, jubileusze, akademie organizowane przez szkoły, imprezy sportowe, itp.).

Należy podkreślić, iż w swych działaniach Bank wspierał organizacyjnie i finansowo różne formy aktywności ze swego otoczenia zgodnie z koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu. Bank aktywnie włączył się w pomoc i sponsoring wielu przedsięwzięć podejmowanych przez lokalną społeczność (m.in. Ogólnopolska akcja „Polska Biega”, Ogólnopolski Bieg Uliczny „Silesia Run”, Bieg Kobiet 5+, Jastrzębska Dziesiątka, itp.). Pomagano szkołom, przedszkolom, hospicjom, stowarzyszeniom, centrom kultury i sportu. W 2015 roku pomoc finansowa została udzielona ponad 50 instytucjom i organizacjom kierującym pisma o pomoc do Banku.

Ponadto Bank od wielu lat angażuje się w liczne przedsięwzięcia mające na celu propagowanie kultury fizycznej i sportu na różnych szczeblach dyscyplin sportowych. Kontynuowano promocję Klubu Sportowego Jastrzębski Węgiel S.A., drużyny Jastrzębskiego Klubu Hokejowego GKS Jastrzębie, Wicemistrza Polski w hokeju na lodzie, a także klubu siatkarskiego Jastrzębie - Borynia wspierając tym samym kobiecą ligę siatkarską.

W 2015 roku Drużyna Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju tradycyjnie uczestniczyła w Mistrzostwach Polski OldBoy'ów w piłce siatkowej.

Zawodnicy Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju po raz drugi brali udział w jednym z najtrudniejszych polskich ultramaratonów - Biegu Rzeźnika w Bieszczadach, wystawiono bankową drużynę podczas biegów ulicznych: Biegu Kobiet 5 + oraz Jastrzębskiej Dziesiątki, drużyna bankowa wzięła również udział w VI Śląskim Maratonie Rowerowym.

W 2015 r. Bank kontynuował edukację bankową poprzez popularyzację praktyki oszczędzania wśród dzieci i młodzieży oraz upowszechnianie wiedzy na temat działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju w ramach konkursu „Dziś oszczędzam w SKO – jutro w Banku Spółdzielczym”. W ramach edukacji bankowej prowadzono w Banku lekcje na temat oszczędzania dla uczniów – uczestników SKO. W konkursie wzięło udział 10 szkół. Trzy szkoły zdobyły nagrody pieniężne (1.000 zł) przeznaczone na wyposażenie placówek a około 120 uczniów zostało wyróżnionych nagrodami książkowymi i pamiątkowymi dyplomami.

Kontynuowano także Program TalentowiSKO poświęcony rozwojowi dziecięcych talentów i ich edukacji finansowej. Szkoła Podstawowa nr 4 w Jastrzębiu Zdroju działająca pod patronatem Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju po raz drugi z rzędu zdobyła II miejsce w etapie regionalnym konkursu.

Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju po raz drugi obchodził Święto Spółdzielczości Bankowej. W tym roku zorganizowano 12 kilometrowy rajd rowerowy „do źródeł” Banku, w którym uczestniczyło ponad 100 zawodników.

Działania Public Relations oparte są na podstawach sformułowanych w Strategii Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju i jej wiodącej misji: „LOKALNY PIENIĄDZ NA ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI”.

W styczniu 2015 roku Bank odebrał Platynowy Laur Umiejętności i Kompetencji „za dynamiczny rozwój Banku, kreowanie pozytywnego wizerunku oraz umacnianie pozycji banków spółdzielczych na polskim rynku finansowym oraz za szczególną dbałość o dostosowanie oferty bankowej do potrzeb i oczekiwań klientów z sektora MŚP”. Inicjatorem wyróżnienia jest Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach.

Dzięki powyższemu wyróżnieniu udało się Bankowi Spółdzielczemu w Jastrzębiu Zdroju kolejny raz zaistnieć nie tylko w spółdzielczym sektorze bankowym lecz również dać satysfakcję naszym Klientom, którzy są beneficjentami tych nagród.

6. Bilans pracy za rok 2015 w zakresie audytu wewnętrznego i kontroli funkcjonalnej

a) audyt wewnętrzny

Zadania audytu wewnętrznego w roku 2015 realizował dwuosobowy zespół specjalistów, który pracował w oparciu o zatwierdzony Uchwałą Rady Nadzorczej Plan Audytu Wewnętrznego

na rok 2015. Projekcja zadań audytowych była poprzedzona, jak co roku, analizą ryzyk występujących w Banku. W roku ubiegłym w pełni zrealizowano **17 zadań o charakterze audytowym**, w tym:

- 10 zadań audytowych zrealizowanych w Komórcie Audytu Wewnętrznego, (8 zadań wynikających z Planu audytu oraz 2 zadania ponadplanowe),
- 7 zadań audytowych zrealizowanych przez Zarządy audytowo-kontrolingowe.

Realizacja zadań audytowych skupiona była na najistotniejszych rodzajach ryzyk występujących w Banku.

Rok 2015 w Banku Spółdzielczym był trzecim, pełnym rokiem funkcjonowania posiedzeń Zarządu audytowo-kontrolingowego wspierającego System Kontroli Wewnętrznej. Podczas comiesięcznych posiedzeń Zarządu audytowo-kontrolingowego podjęto zadania o charakterze audytowym między innymi z zakresu:

- sprawności i efektywności gospodarowania;
- efektywności zarządzania podatkiem dochodowym od osób prawnych
- przestrzegania przez Bank wymogów wynikających z Ustawy o BFG;
- stopnia realizacji polityki kredytowej;
- poprawności wyznaczania wskaźników kapitałowych oraz strategii kapitałowej Banku;
- zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- oceny realizacji polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Na podstawie przeprowadzonych przez audytorów wewnętrznych zadań audytowych, wystosowano łącznie **15 założeń pokontrolnych**, a decyzją Prezesa Zarządu polecono je wdrożyć w komórkach organizacyjnych. Założeń pokontrolnych dotyczyły między innymi:

- konieczności dokonania zmian w regulacjach wewnętrznych pod kątem dostosowania do przepisów nadzorczych,
- korekty systemu informacji zarządczej,
- potrzeby podejmowania wszelkich działań dla ograniczenia ryzyka koncentracji dużych zaangażowań,
- dostosowania zapisów w regulacjach kredytowych do nowelizacji regulacji nadzorczych,
- korekty przyjętych limitów w ramach ryzyka walutowego dostosowując je do rzeczywistej skali działalności walutowej Banku.

Specjaliści ds. audytu wewnętrznego zrealizowali **2 zadania ponadplanowe z zakresu:**

- racjonalizacji czynności wykonywanych na określonych stanowiskach obsługi Klientów oraz
- poprawności i skuteczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Jak co roku, audytorzy w roku minionym realizowali inne czynności, w tym między innymi:

- dokonywali kontroli stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych na podstawie Raportów pokontrolnych,
- uczestniczyli w każdym posiedzeniu Zarządu audytowo-kontrolingowego, dodatkowo prezentując na niektórych z nich wyniki przeprowadzonych zadań audytowych,
- sporządzali comiesięczną Informację Zarządczą z zakresu ilości zrealizowanych w Banku kontroli funkcjonalnych oraz ilości wydanych w wyniku tych kontroli zaleceń pokontrolnych i uwag o charakterze informacyjnym,
- sporządzili zbiorczą informację dla Prezesa Zarządu oraz Rady Nadzorczej z wypełniania obowiązku sprawowania kontroli funkcjonalnej w Banku oraz realizacji zadań w komórce audytu wewnętrznego,
- na podstawie zidentyfikowanych w Banku podstawowych ryzyk, wraz z członkami Zarządu Banku oraz Głównym Księgowym, opracowali Plan zadań audytowych na rok 2016 i zarekomendowali Radzie Nadzorczej do akceptacji,
- uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach zewnętrznych,
- na wniosek Prezesa Zarządu, pracownicy komórki audytu wewnętrznego protokołowali posiedzenia Zarządu Banku oraz posiedzenia Zarządów audytowo-kontrolingowych,
- brali czynny udział podczas wypełniania kwestionariusza BION.

b) kontrola funkcjonalna

Szczegółowy zakres podmiotowy i przedmiotowy kontroli funkcjonalnej określają zakresy czynności poszczególnych pracowników oraz regulacja: *Instrukcja Przeprowadzania Kontroli Wewnętrznej Funkcjonalnej w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju*.

W 2015 roku obowiązek sprawowania kontroli funkcjonalnej następniej wypełniano na **21** stanowiskach pracy: Członków Zarządu Banku, Kierowników oraz ich Zastępców, Specjalistów oraz pracowników na samodzielnych stanowiskach. W 2015 roku zrealizowano **1652 kontroli funkcjonalnych**, w wyniku których wystosowano **752 zaleceń** do realizacji.

Podobnie jak w latach poprzednich, informacje prezentowane w Kartach Sprawozdawczości Pokontrolnej wskazują na zróżnicowanie tematyczne realizowanych kontroli funkcjonalnych, ich praktyczny wymiar oraz użyteczność w zarządzaniu ryzykami w Banku. Różnorodność tematyczna oraz zakres tych kontroli spowodowały, że niemal wszystkie podstawowe obszary działania Banku zostały skontrolowane. Przeprowadzone kontrole funkcjonalne dotyczyły między innymi: działalności kredytowej, działalności walutowej, działalności windykacyjnej, poprawności funkcjonowania produktów depozytowych, rachunków bankowych, płynności, działalności kasowo-skarbcowej, kapitału i adekwatności kapitałowej,

księgowości zarządczej, funkcjonowania Punktów Kasowych i Oddziałów Banku, realizacji założeń Planu Finansowego i Zadań Rynkowych, prawidłowości sporządzania sprawozdawczości obligatoryjnej, prawidłowości przestrzegania regulacji wewnętrznych Banku i przepisów prawa, administracji kadrami, obszaru informatycznego, bezpieczeństwa informacji.

W roku 2015 audytorzy oceniali funkcjonowanie kontroli wewnętrznej w sposób ciągły i systematyczny, na bieżąco zwracając uwagę na obszary, w których częstotliwość sprawowania kontroli powinna zostać wzmocniona. Aby jeszcze skuteczniej realizowana była w Banku funkcja kontroli wewnętrznej, audytorzy wydali zalecenia na podstawie przeprowadzonych zadań audytowych dotyczące potrzeby wzmocnienia kontroli wewnętrznej funkcjonalnej lub zintensyfikowania ich przeprowadzania w badanych obszarach.

V ZARZĄDZANIE RYZYKIEM BANKOWYM

1. Zarządzanie ryzykiem bankowym i ocena adekwatności kapitałowej.

Rok 2015 dla całego sektora finansowego był kolejnym okresem dalszych zmian wynikających przede wszystkim z implementacji nowych regulacji ostrożnościowych wydanych przez Parlament Europejski i Radę. Systemowe zarządzanie ryzykiem bankowym obejmowało procesy związane z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem, kontrolą, raportowaniem oraz zabezpieczaniem ryzyka i było jednym z kluczowych elementów Strategii Banku. Zarządzanie ryzykiem w Banku jest procesem zintegrowanym i odbywało się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz o wewnętrzne regulacje zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku określające tzw. „apetyt na ryzyko”. Bank określa gotowość do podejmowania określonej wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym, ponieważ apetyt na ryzyko stanowi istotny element konstrukcji Strategii Banku i Planu Finansowego zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą. Kierownictwo Banku konsekwentnie kontynuowało działania zmierzające do zapewnienia odpowiedniego bufora płynności, jak też przebudowy struktury bilansu i wzmacniania swojej pozycji kapitałowej, stosownie do zmieniających się uwarunkowań regulacyjno-nadzorczych oraz przyjętych założeń strategicznych.

Podjęte w zakresie zarządzania ryzykiem przez Zarząd Banku przedsięwzięcia organizacyjne i regulacyjne w roku 2015 pozwoliły na kontynuację działań o charakterze doraźnym jak i perspektywnym, zmierzających do kształtowania profilu ryzyka Banku w obliczu dynamicznych zmian zachodzących w otoczeniu Banku.

Dzięki wdrożonemu przez Zarząd Banku systemowi zarządzania ryzykiem na dzień 31.12.2015r. i prowadzonej polityce zarządzania adekwatnością kapitałową Bank wypełniał obowiązujące normy nadzorcze.

a) Poziom adekwatności kapitałowej Banku

W ocenie adekwatności kapitałowej Bank uwzględni obowiązujące od 1 stycznia 2014 r. nowe zasady dotyczące adekwatności kapitałowej.

Według nowych zasad pakietu CRD IV/CRR adekwatność kapitałowa jest analizowana w oparciu o następujące rodzaje współczynników ¹:

- ✓ **współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET 1)** - wyznaczany w oparciu o kapitał najwyższej jakości, czyli kapitał podstawowy (CET1) - którego minimalny poziom w 2015r. wynosił 4,5% aktywów ważonych ryzykiem. Bank na koniec 2015 roku posiadał współczynnik kapitału podstawowego na poziomie **8,7%**.
- ✓ **współczynnik kapitału Tier1 (T1)**- wyznaczany w oparciu o sumę kapitału podstawowego (CET1) oraz dodatkowego kapitału Tier1 - którego minimalny poziom w 2015r. wynosił 6% aktywów ważonych ryzykiem; a zgodnie z rekomendacją KNF powinien osiągnąć poziom - 9%. Bank na koniec 2015 roku posiadał współczynnik kapitału Tier I na poziomie **8,7%**, który był na tym samym poziomie co współczynnik kapitału podstawowego, gdyż Bank nie posiadał dodatkowego kapitału zaliczanego do Tier I, tym samym będąc na poziomie powyżej minimum wyznaczonego przepisami Rozporządzenia CRR, jednak poniżej minimum wynikającego z zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego na rok 2015.
- ✓ **całkowity współczynnik kapitałowy (TCR)** - wyznaczany w oparciu o uznany kapitał składający się z sumy kapitału podstawowego CET1, dodatkowego kapitału Tier I oraz kapitału Tier II - którego minimalny poziom wynosi nie mniej niż **8,0%** aktywów ważonych ryzykiem; natomiast zgodnie z wytycznymi KNF powinien wynosić **12%**. Na dzień **31.12.2015 r.** całkowity współczynnik kapitałowy wynosił **11,09%**, przy wewnętrznym poziomie limitu kontrolnego - 9,5% oraz minimalnym poziomie określonym przepisami regulacyjnymi - 8% i oczekiwaniach nadzorcy powyżej - 12%.

¹

Komisja Nadzoru Finansowego określiła na podstawie art. 465 CRR, że wskaźniki adekwatności kapitałowej mające zastosowanie do zrzeszonych banków spółdzielczych w 2015r. kształtować się powinny na poziomach nie niższych niż;

- ✓ 4,5% - dla wskaźnika kapitału podstawowego Tier I (CET1)
- ✓ 6% dla wskaźnika kapitału Tier I.

Limit dla wskaźnika wypłacalności (CAR) łącznego współczynnika kapitałowego stanowiącego fundusze własne (suma kapitału T1 i T2) Banku wyrażone jako odsetek całkowitej kwoty ekspozycji na ryzyko pozostaje na niezmiennym poziomie min. 8%.

Pozycja	Stan na 31.12.2015 r.
FUNDUSZE WŁASNE (wartość bilansowa)	44 277 074
Fundusze własne / łączny kapitał (Tier I + Tier II)	48 607 148
Kapitał Tier I	38 112 769
Kapitał podstawowy Tier I (CET1)	38 112 769
Kapitał dodatkowy Tier I (AT1)	0
<i>Pomniejszenia</i>	-203 116
Kapitał Tier II	10 494 379
Kwota łącznej ekspozycji ważonej ryzykiem, w tym:	438 146 760
<i>z tytułu ryzyka kredytowego</i>	388 830 268
<i>z tytułu ryzyka operacyjnego</i>	49 516 500
<i>z tytułu ryzyka rynkowego (walutowego)</i>	-
Dodatkowa kwota ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu pozostałych istotnych rodzajów ryzyka*	-
Kapitał wewnętrzny	35 051 741
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	8,70%
Współczynnik kapitału Tier I	8,70%
Łączny współczynnik kapitałowy	11,09%

*Bank nie tworzył dodatkowego wymogu na ryzyko zidentyfikowane jako istotne.

W roku 2015 działalność Banku była prowadzona w sposób zapewniający utrzymanie wyżej wymienionych miar kapitałowych wyliczonych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych i firm inwestycyjnych (CRR) na bezpiecznym poziomie. **Wszystkie wskaźniki kapitałowe kształtowały się na poziomach przekraczających wymagania pakietu CRD.**

Bank nie osiągnął zgodnie z przyjętymi założeniami planistycznymi rekomendowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego poziomu wskaźników kapitałowych wynoszących;

- 9% dla współczynnika Tier1,
- 12% dla łącznego wskaźnika kapitałowego,

głównie za sprawą braku możliwości wliczenia całego funduszu udziałowego w rachunku funduszy własnych. Warto zaznaczyć, iż na dzień sprawozdawczy Bank posiadał również **zgode Komisji Nadzoru Finansowego** na dokonanie zmian w Statucie Banku umożliwiających w przyszłości, po ustaniu przeszkód formalno-prawnych, **zaliczenie całego funduszu udziałowego do kapitału podstawowego Tier1.**

Zaliczenie całego funduszu udziałowego do funduszy własnych na koniec grudnia 2015r. spowodowałoby podwyższenie łącznego współczynnika kapitałowego do poziomu 12,03% natomiast współczynnik Tier 1 przekroczyłby zalecane 9% i wyniósłby 9,63%.

Dla potrzeb oceny adekwatności kapitałowej mierzonej wskaźnikami kapitałowymi w 2015 roku, Bank wyliczał łączną kwotę ekspozycji na ryzyko kredytowe, operacyjne, rynkowe, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia CRR, a w nieuregulowanym zakresie na gruncie prawa krajowego - zgodnie z zapisami obowiązujących *Uchwał Komisji Nadzoru Finansowego*. Bank wyliczał również kapitał wewnętrzny, którego celem jest pokrycie nieoczekiwanych strat z tytułów wszystkich istotnych rodzajów ryzyka w ramach działalności Banku, z uwzględnieniem wpływu czynników zewnętrznych na poziom ponoszonego ryzyka.

Mając na uwadze uwarunkowania ekonomiczne oraz skutki uwzględnienia począwszy od dnia 1 stycznia 2014r. wymogów wynikających z dyrektywy CRD i rozporządzenia CRR, warunkujące konieczność dalszego wzmocnienia bazy kapitałowej oraz wypełniając zażyczenie Komisji Nadzoru Finansowego Zarząd Banku rekomenduje przeznaczenie całego zysku netto za 2015r. na fundusz zasobowy.

b) Poziom kapitału wewnętrznego

Posiadane przez Bank fundusze własne w roku 2015 w pełni pozwalały na absorpcję skutków ryzyka, na jakie Bank był narażony w swojej działalności. Potwierdzeniem bezpieczeństwa Banku był posiadany przez Bank kapitał wewnętrzny, wyliczany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, którego celem jest pokrycie nieoczekiwanych strat z tytułów wszystkich **istotnych rodzajów ryzyka** w ramach działalności Banku, z uwzględnieniem wpływu czynników zewnętrznych na poziom ponoszonego ryzyka. Kapitał wewnętrzny Banku, wyliczany na podstawie procedury szacowania kapitału wewnętrznego, kształtował się na poziomie zbliżonym do regulacyjnych wymogów kapitałowych.

Bank nie był zobligowany do tworzenia dodatkowego wymogu na ryzyko w ramach tzw. domiaru kapitałowego.

c) Ryzyko kredytowe (portfel kredytowy)

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku, jakości aktywów kredytowych, Bank zarządzał ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w myśl Rekomendacji S Komisji Nadzoru Finansowego i ryzykiem kredytowym detalicznych ekspozycji kredytowych w myśl Rekomendacji T Komisji Nadzoru Finansowego. Minimalizacji ryzyka kredytowego służyły obowiązujące procedury, w tym sporządzona na rok 2015 i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Polityka kredytowa Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju.

W ramach podsumowania i dokonania oceny realizacji założeń zawartych w zatwierdzonej „Polityce kredytowej na rok 2015” w Pionie Kontroli Ryzyka Bankowego sporządzono **4 raporty kwartalne** dotyczące kontroli kształtowania się zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą pożądanych wielkości portfela kredytowego, limitów i wartości progowych określających strukturę, profil i poziom ryzyka kredytowego. Raporty te były przedstawione i omówione na posiedzeniach **Rady Nadzorczej Banku** jak i na poszerzonych posiedzeniach **Zarządów audytowo-kontrolingowych Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju**, które odbywały się regularnie w roku 2015.

W ramach funkcjonującego w Banku Systemu Informacji Zarządczej sporządzono; szereg zestawień, danych analitycznych, raportów dotyczących m.in. portfeli ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej jak i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości niemieszkalnej (nieruchomości komercyjne, pozostałe), wyliczenia łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową oraz oszacowania kapitału wewnętrznego z tytułu istotnych kategorii ryzyka, tj. koncentracji dużych zaangażowań kredytowych, a także koncentracji branżowej, zabezpieczeń jak również koncentracji w jednorodny instrument finansowy.

W 2015 roku limity koncentracji wierzytelności i sumy wierzytelności Banku, wyznaczone przez Prawo Bankowe nie zostały przekroczone. Również wewnętrzne limity koncentracji w ramach oszacowania kapitału wewnętrznego zostały zachowane.

Stosowane w Banku procesy decyzyjne i mechanizmy kontrolne wspomagały proces ograniczania ryzyka kredytowego. Przez okres 4 kwartałów 2015 roku jakość portfela aktywów kredytowych była stabilna, niemniej jednak na tle utrzymujących się istotnych czynników ryzyka w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki oraz w otoczeniu wewnętrznym (trudna sytuacja w branży górniczej) w jakiej znalazła się część Klientów Banku spowodowała, iż jakość należności kredytowych uległa nieznacznemu pogorszeniu w odniesieniu do roku 2014, tj. o niecały 1 p.p. Pogorszenie jakości portfela kredytowego miało miejsce w całym sektorze banków szczególnie w sektorze banków spółdzielczych, przejawiające się zwiększeniem stanu kredytów zagrożonych oraz ich udziału w kredytach ogółem oraz ogłoszeniem upadłości jednego z większych banków spółdzielczych przez Komisję Nadzoru Finansowego za co zapłaciły pozostałe banki poprzez wniesienie dodatkowej wpłaty w miesiącu listopadzie na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Jednym z mierników ryzyka kredytowego jest wielkość wskaźnika udziału kredytów w sytuacji nieregularnej w odniesieniu do aktywów kredytowych ogółem (obligo). Wskaźnik jakości kredytów wyniósł **10,74 %** na koniec 2015 roku, a jego poziom był wyższy

od poziomu przyjętego w „Strategii Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju na lata 2015-2018” o **2,74 p.p.**

Ochronę jakości portfela kredytowego zapewniają jego okresowe przeglądy oraz bieżące monitorowanie terminowej obsługi kredytów i kondycji finansowej Dłużników Banku.

Proces monitoringu w Banku jest procesem stałej kontroli ryzyka kredytowego, realizowanym poprzez bieżący kontakt z Klientem oraz obserwację i analizę:

- sytuacji ekonomiczno-finansowej i majątkowej klienta oraz osób będących dłużnikami Banku z tytułu zabezpieczenia osobistego transakcji kredytowej,
- stanu ustanowionych zabezpieczeń,
- z uwzględnieniem dotychczasowej współpracy z Klientem, polegającej min. na jakości i terminowości obsługi zadłużenia w Banku.

W roku 2015 monitoringowi kwartalnemu (ocenie standingu finansowego) podlegały podmioty gospodarcze, których zaangażowanie na ostatni dzień miesiąca kończącego kwartał/rok przekraczało 8 % funduszy własnych Banku oraz podmioty, które sklasyfikowano do kategorii ryzyka innej niż „normalna”. Bank dokonuje przeglądu portfela ekspozycji kredytowych w okresach kwartalnych z zachowaniem ostrożnościowego progu kwoty ekspozycji kredytowej powyżej 8% funduszy własnych Banku zgodnie z zapisami Polityki Kredytowej na rok 2015 (10% funduszy własnych – Rozporządzenie Ministra Finansów).

Zgodnie z kwartalnymi planami monitoringu w roku 2015 przeglądowi i klasyfikacji podlegało:

- w **I kwartale 226** ekspozycji kredytowych,
- w **II kwartale 225** ekspozycji kredytowych,
- w **III kwartale 213** ekspozycji kredytowych,
- w **IV kwartale 224** ekspozycji kredytowych.

I tak średnio w kwartał w roku 2015 systematycznemu monitoringowi kwartalnemu podlegało **57%** portfela kredytowego.

W ramach rocznego monitoringu zgodnie z „Instrukcją działalności kredytowej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju” przeprowadzono ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej pozostałych podmiotów, które ze względu na zaangażowanie kredytowe podlegały monitoringowi raz w roku. W związku z powyższym oceną ze względu na sytuację ekonomiczno-finansową zostały objęte **382** podmioty prowadzące działalność gospodarczą korzystające z produktów obarczonych ryzykiem kredytowym (kredyty, gwarancje bankowe), co miało przełożenie na dokonanie klasyfikacji **470** ekspozycji kredytowych związanych z finansowaniem działalności gospodarczej. W sumie monitoringiem rocznym zostało objęte zaangażowanie w wys. 161.448 tys. zł co stanowiło ok. 35% wartości całego portfela aktywów kredytowych wg stanu na dzień 31.12.2015 r. (zaangażowanie bilansowe + pozabilansowe). Dodatkowo w roku 2015 dwukrotnie, w okresach półrocznych przeprowadzono przegląd oraz dokonano na jego podstawie klasyfikacji ekspozycji obciążonych ryzykiem kredytowym będących efektem zakupu przez Bank instrumentów dłużnych.

Ponadto pracownicy Komórki ds. Monitoringu i Klasyfikacji Należności Kredytowych przeprowadzili roczny monitoring zabezpieczeń znajdujących się w portfelu kredytowym 97 szt. kredytów mieszkaniowych i hipotecznych dla osób fizycznych oraz na zakup akcji. Bank zgodnie

z rekomendacjami Nadzorca tj. z wymogami zawartymi w Rekomendacji S Komisji Nadzoru Finansowego dokonywał przeglądu wartości zabezpieczeń w zakresie oceny wskaźnika LtV dla ekspozycji kredytowych zaliczanych do portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej jak i do portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach niemieszkalnych. W zakresie realizacji nałożonych wymogów na banki w zakresie przeglądu wartości zabezpieczeń hipotecznych pracownicy Komórki wprowadzali do Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami AMRON informacje dotyczące nieruchomości i ich wyceny dokonanej przez rzeczoznawców majątkowych, tym samym przyczyniając się do zwiększania informacji dot. rynku nieruchomości dostępnej w ww. bazie. I tak na koniec 2015 roku w ww. bazie znalazły się informacje o 392 nieruchomościach stanowiących jedną z ustanowionych form zabezpieczeń spłat kredytów udzielonych przez Bank.

W wyniku prowadzonych przez Pion Księgowości Zarządczej oraz Kontroli Ryzyka Bankowego działań monitorujących ryzyko kredytowe w roku 2015:

- ❖ poddano niezależnemu przeglądowi i klasyfikacji z uwzględnieniem kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej w okresach kwartalnych
  - 189 ekspozycji kredytowych w I kwartale,
  - 188 ekspozycji kredytowych w II kwartale,
  - 164 ekspozycji kredytowych w III kwartale ,
  - 200 ekspozycji kredytowych w IV kwartaleoraz raz w roku 360 ekspozycji kredytowych.
- ❖ po zapoznaniu się z propozycjami pracowników Komórki ds. Monitoringu i Klasyfikacji Należności Kredytowych i rekomendacją Komitetu Kredytowego, Zarząd Banku podjął decyzję o zmianie klasyfikacji należności i zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym do innej kategorii ryzyka w stosunku do **7 Kredytobiorców**, gdzie 6 ekspozycji kredytowych dotyczących 5 Kredytobiorców zostało zaklasyfikowane do klasy wyższego ryzyka kredytowego, a 4 ekspozycje kredytowe 2 Kredytobiorców sklasyfikowano do klasy niższego ryzyka kredytowego.

Powyższe działania służyły wzmocnieniu procesów kredytowych Banku i wskazywały na obszary wymagające modyfikacji i zmian o charakterze proceduralno-organizacyjnym.

d) *Ryzyko płynności*

Podstawowe miary zarządzania ryzykiem płynności stanowiły wskaźniki wynikające z Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Jednocześnie Bank monitorował i raportował pozycje dotyczące sytuacji płynnościowej wg postanowień rozporządzenia CRR a zwłaszcza poziom płynności krótkoterminowej określony wskaźnikiem LCR (liquidity coverage ratio) - relacją aktywów płynnych do wypływów netto. Podstawą polityki Banku w zakresie płynności było utrzymywanie portfela aktywów płynnych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania, w szczególności stabilnej bazy depozytowej osób prywatnych. Podstawową metodą pomiaru ryzyka była luka płynności, tj. zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych. Aktywa, pasywa i zobowiązania pozabilansowe były grupowane według podobnej charakterystyki oraz rozdzielane do odpowiednich przedziałów czasowych, które kształtowały ryzyko płynności, zgodnie z terminami zapadalności/wymagalności i z zasadami urealniania poszczególnych kategorii, przyjętymi przez Bank. Oprócz wewnętrznych limitów ostrożnościowych, za każdy dzień roboczy analizie i kontroli podlegały nadzorcze normy płynności - wskaźniki M1, M2, M3, M4, wynikające z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Na dzień 31.12.2015 r. Bank zachował nadzorcze miary płynności powyżej ustalonych limitów. Dodatkowo zgodnie z zapisami art. 416 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych Bank sporządzał sprawozdania dotyczące płynności krótkoterminowej w okresach miesięcznych (Liquidity Coverage Ratio LCR) oraz sprawozdania dotyczące stabilnego finansowania w okresach kwartalnych (Net Stable Funding Ratio NSFR). Od października 2015r. Bank monitoruje stopień wypełnienia wskaźnika LCR zgodnie z wymaganiami rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10.10.2014r. .

W całym 2015 roku płynność Banku kształtowała się na wystarczającym poziomie. Bank posiadał bufor płynnościowy (znaczący portfel płynnych papierów wartościowych) a także miał do dyspozycji dodatkowe środki zabezpieczające potencjalny odpływ depozytów w Banku Zrzeszającym w formie limitu lokacyjnego i debetowego, a pozyskanie stabilnych źródeł finansowania (zwłaszcza depozytów gospodarstw domowych) umożliwiło w 2015 roku finansowanie rozwoju akcji kredytowej.

e) Ryzyko rynkowe – ryzyko walutowe

Skala działalności walutowej Banku w roku 2015 nadal nie była znacząca, ponieważ zarówno aktywa jak i pasywa walutowe Banku nadal stanowiły ułamek procenta sumy bilansowej. Ryzyko rynkowe było umiarkowane i ograniczało się ono do ryzyka poniesienia straty na skutek niekorzystnych zmian kursów walut. Bank nadal ryzyko rynkowe zawężał do ryzyka kursowego i stosował uproszczone metodologie w zakresie zasad pomiaru i monitorowania ryzyka walutowego.

Na potrzeby oszacowania kwoty ekspozycji na ryzyko, Bank przyjął tzw. metodę podstawową obliczania wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego jest obliczany z częstotliwością miesięczną, jako iloczyn 8% wartości bezwzględnej pozycji walutowej całkowitej, o ile pozycja ta przekracza 2% funduszy własnych (w przeciwnym przypadku wymóg wynosi zero). Intencją Banku było kształtowanie pozycji walutowej na poziomie pozwalającym na ograniczenie obciążeń kapitałowych wynikających z działalności walutowej do 3% funduszy własnych z możliwością osiągnięcia maksymalnej pozycji do 5% FW. Według stanu na dzień 31.12.2015r. Bank posiadał otwarte pozycje w następujących walutach: dolarach amerykańskich, funtach szterlingach oraz euro. Całkowita otwarta pozycja walutowa (krótka) stanowiła **0,42 % funduszy** własnych Banku, zatem Bank zachował limity wewnętrzne dotyczące ryzyka walutowego i nie tworzył wymogu kapitałowego. Taki stan rzeczy był efektem systematycznego monitoringu ryzyka walutowego w cyklach dziennych, gdzie sporządzane były raporty dotyczące otwartej pozycji walutowej, które przedkładano kierownictwu Banku w celu podjęcia stosownych decyzji.

f) Ryzyko stopy procentowej

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w roku obrachunkowym 2015 polegało na badaniu zmienności wyniku odsetkowego wynikającej ze zmian stóp procentowych w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą Banku. Zmienność stóp procentowych wpływa bowiem na dochody Banku, wynikające z różnicy w oprocentowaniu i strukturze czasowej pomiędzy wielkością aktywów i pasywów. W 2015 roku obniżka podstawowych stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej w marcu 2015 roku w perspektywie czasu spowodowała istotny ruch w zmienności rynkowych stóp procentowych. Ryzyko stopy procentowej monitorowane było poprzez analizę ryzyka luki i profilu stopy procentowej bilansu Banku, w połączeniu z ustalonym na dany rok obrachunkowy przez **Zarząd Banku limitem dopuszczalnego poziomu zmiany wyniku odsetkowego**. Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie **ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań** stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku. W Banku występowała dodatnia luka stopy procentowej w okresie do jednego roku, przez co w początkowym okresie po

spadku stóp procentowych oprocentowanie aktywów zmniejszało się szybciej niż oprocentowanie zobowiązań. Na dzień 31.12.2015 r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (odsetkowego) dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – wzrost i spadek o 200 p.b.). W przypadku **wzrostu/spadku stóp** procentowych potencjalna niekorzystna zmiana dochodu przy spadku stóp procentowych o 200 p.b. wyniosłaby w skali 12 miesięcy **1.450 tys. zł**, tj. 6,66% planowanego wyniku odsetkowego i 2,98% funduszy własnych. Należy podkreślić, iż ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej na przestrzeni roku sprawozdawczego kształtowała się w ramach przyjętych limitów, a planowane wielkości w zakresie rozpiętości odsetkowej i marży odsetkowej zostały zachowane, co nie było łatwe przy kolejnej redukcji podstawowych stóp procentowych o 0,5 p.p. w roku 2015 i świadczyło o prawidłowo funkcjonującym w Banku systemie zarządzania ryzykiem rynkowym.

g) Ryzyko operacyjne

W roku 2015 Bank tworzył wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczony metodą podstawowego wskaźnika BIA w wysokości 3 945 tys. zł. Poziom straty brutto związanej ze zdarzeniami operacyjnymi odnotowanymi w badanym okresie mającymi bezpośredni wpływ na rachunek wyników wynosił 68 tys. zł. z czego odzyskano 66 tys. zł.

W roku 2015 odnotowano 23 zdarzeń mających bezpośredni wpływ na rachunek zysków i strat. Zaistniałe zdarzenia wystąpiły w obszarach:

- wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi -7 zdarzeń
- oszustwo zewnętrzne -6 zdarzenia
- uszkodzenie aktywów -3 zdarzenia
- klienci , produkty i praktyka biznesowa Naruszenie wytycznych w zakresie obsługi klientów – 7 zdarzenie

h) Ryzyko trudnomierzalne

Bank w 2015r. zarządzał ryzykiem trudnomierzalnym poprzez realizację procesów określonych w "Instrukcji zarządzania ryzykiem trudnomierzalnym w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju" oraz w "Polityce zarządzania zgodnością oraz ryzykiem braku zgodności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju".

Monitorowanie ryzyk trudnomierzalnych odbywało się w Zespole ds. Strategii Rynkowej oraz Monitoringu Ryzyka Braku Zgodności w oparciu o informacje otrzymane z odpowiednich komórek organizacyjnych Centrali Banku. Komórki organizacyjne przesyłały w cyklach

miesięcznych informacje do Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Siecią Placówek i Strategii Rynkowej.

W roku 2015 **nie odnotowano strat finansowych jak również niefinansowych** związanych z ryzykiem trudnomierzalnym. Świadczy to o prawidłowo funkcjonującym systemie zarządzania ryzykiem trudnomierzalnym w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju.

VI ZARYS KIERUNKÓW ROZWOJU BANKU W 2016 ROKU

W roku 2016 Bank planuje osiągnąć na koniec okresu sprawozdawczego :

1.	Przychody ogółem	45 300 tys. zł
2.	Koszty ogółem	38 800 tys. zł
3.	Zysk brutto	6 500 tys. zł

Planistycznie zakładamy, iż rozwój biznesu określony sumą bilansową na koniec 2016 roku powinien osiągnąć poziom **780 mln zł.**, w tym **średnie aktywa** generujące przychód na poziomie **741 mln zł.**

	XII.2016	w okresie
1. Obligo kredytowe	505 mln	/ śr. 488 mln
2. Pozostałe aktywa oprocentowane	254 mln	/ śr. 253 mln

Po stronie pasywnej **obligo depozytów** na koniec powinno zamknąć się kwotą **695 mln zł** w tym średnie obligo depozytowe powinno wynieść **680 mln zł**, natomiast **fundusze własne i zobowiązania podporządkowane** na koniec 2016 roku wyniosą **56,69 mln zł.**

Z wytycznych oraz założeń przyjętych w Planie finansowym na rok 2016 wynika, że w obszarze sprawności i efektywności gospodarowania Bank powinien osiągnąć następujące wielkości i zamierzenia:

/tabela nr 9, w %/

Wskaźnik ROA brutto	0,85%
Wskaźnik ROE brutto	15,24%
Wskaźnik rentowności obrotu ROS	14,35%
Zachować relację kosztów działania banku w odniesieniu do przychodów ogółem	36,09%
Relacja kosztów do dochodów C/I nie powinna przekroczyć poziomu	58,50%
Zachować relację funduszu płac z narzutami w odniesieniu do przychodów ogółem	22,85%

Wskaźnik średniej przychodowości odsetkowej	4,80%
<i>Planowany poziom dochodowości;</i>	
- kredytów	6,4 %
- pozostałych aktywów pracujących	1,6%
Wskaźnik średniej kosztowości odsetkowej pasywów	1,80%
Planowany koszt uzyskania pieniądza (depozytów)	1,8 %
Rozpiętość odsetkowa (spread)*	3,00 %

*Różnica między stopą procentową uzyskaną z aktywów a stopą procentową płaconą za zobowiązania

Powyższe zadania zamierzamy osiągnąć poprzez:

- Konsekwentną realizację przyjętych przez Zarząd nowych wytycznych w obszarze „Polityki kredytowej”, „Polityki Depozytowej” na rok 2015,
- Koncentrację na najbardziej rentownych produktach z perspektywy konsumpcji kapitału, tj. dla klientów detalicznych i sektora MSP,
- Wzmocnienie pozycji kapitałowej poprzez konsekwentne budowanie funduszu zasobowego,
- Dalsze rozwijanie zdalnych kontaktów z Klientami, co pozwoli na zwiększenie wolumenu sprzedaży produktów bankowych przy podobnej wielkości zatrudnienia jak w roku 2015.
- Wdrożenie aplikacji informatycznej wspierającej proces sprzedażowy dla produktów depozytowych oraz kredytowych,
- Zakończenie prac związanych z wnioskami on-line o założenie rachunku bankowego oraz udzielenie kredytu,
- Intensyfikacja szkoleń, w tym z zakresu profesjonalnej sprzedaży i obsługi Klienta, a także w ramach standardów kwalifikacyjnych w bankowości polskiej,
- Wdrożenie a tym samym rozszerzenie funkcjonalności bankowości elektronicznej,
- Dostosowanie bankomatów do technologii HCE,
- Zakup i uruchomienie bankomatu z funkcją wpłatomatu,
- Wykorzystanie inteligentnych rozwiązań informatycznych (CiRM) w zakresie raportowania z poszczególnych obszarów biznesowych.

VII WŁADZE STATUTOWE BANKU

W skład Zarządu Banku w okresie od 01.01.2015 r. do 18.06.2015 r. wchodził:

Prezes Zarządu

Ryszard Leszczyński

Wiceprezes Zarządu

Izabela Ochojska

Wiceprezes Zarządu

Gabriela Bury

Wiceprezes Zarządu

Natasza Kiwic

Wiceprezes Zarządu

Beata Milczanowska

W skład Zarządu Banku w okresie od 19.06.2015 r. do 31.12.2015 r. wchodził:

p.o. Prezes Zarządu

Izabela Ochojska

Wiceprezes Zarządu

Gabriela Bury

Wiceprezes Zarządu

Natasza Kiwic

Wiceprezes Zarządu

Beata Milczanowska

W skład Rady Nadzorczej wchodzi:

Przewodniczący

Paweł Gajdzik

Zastępca Przewodniczącego

Marian Jarosz

Sekretarz

Dorota Piekarska

Członek Prezydium

Halina Krajewska

Członkowie Rady Nadzorczej

Roman Jakubowski

Jacek Jeleń

Zbigniew Klimek

Ludwik Piechaczek

Roman Żbel

Zebranie Przedstawicieli:

Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju odbyło się w dniu 25.04.2015 r. Przedmiotem obrad było:

1. Otwarcie Zebrania Przedstawicieli.
2. Przyjęcie Regulaminu Obrad Zebrania Przedstawicieli (**Uchwała nr 1**).
3. Wybór Przewodniczącego, Sekretarza i dwóch członków Prezydium Zebrania.
4. Wybór Komisji:
  - Skrutacyjnej
  - Uchwał i Wniosków.
5. Przyjęcie Porządku Obrad Zebrania Przedstawicieli (**Uchwała nr 2**).
6. Stwierdzenie prawidłowości zwołania Zebrania Przedstawicieli i jego zdolności do podejmowania uchwał oraz zatwierdzenie protokołu z poprzedniego Zebrania Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju (**Uchwała nr 3**).
7. Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za rok 2014 oraz przedstawienie kierunków rozwoju działalności Banku w 2015 roku.
8. Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej oraz z badania sprawozdania finansowego Banku za rok 2014.
9. Przedstawienie sprawozdania finansowego Banku oraz projektu podziału nadwyżki bilansowej za rok obrachunkowy 2014.
10. **PRZERWA**
11. Zapoznanie z Celami Strategicznymi i Rozwojowymi Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju na lata 2015-2018.
12. Przybliżenie obowiązków właścicielskich wynikających z realizacji zasad ładu korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju.
13. Dyskusja nad sprawozdaniami Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju oraz Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju
14. Podjęcie uchwał w sprawie:
  - **Uchwała nr 4** zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za rok 2014 oraz kierunków rozwoju działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju w 2015 roku,
  - **Uchwała nr 5** zatwierdzenia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju oraz z badania sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za rok 2014,

- **Uchwała nr 6** zatwierdzenia „Celów Strategicznych i Rozwojowych Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju. STRATEGIA DZIAŁANIA 2015-2018”,
- **Uchwała nr 7** przyjęcia Zasad Ładu Korporacyjnego,
- **Uchwała nr 8** zatwierdzenia „Procedury dokonywania ocen odpowiedności Członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju” wynikającej z realizacji „Polityki zarządzania łaodem korporacyjnym w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju”,
- **Uchwała nr 9** zatwierdzenia sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za 2014 rok,
- **Uchwała nr 10** podziału nadwyżki bilansowej za rok obrachunkowy 2014 Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju,
- **Uchwała nr 11 -15** udzielenia absolutorium członkom Zarządu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju,
- **Uchwały nr 16-17** wyrażenia zgody Zebrania Przedstawicieli na zbycie nieruchomości przejętych na własność Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju,

15. Zamknięcie obrad.

Jastrzębie Zdrój, 04.02.2016r.

Biegły Rewident:

.....

Podpisy Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju:

Izabela Ochojska - p.o. Prezesa Zarządu

p.o. Prezesa Zarządu
Banku Spółdzielczego
w Jastrzębiu Zdroju
.....
Izabela Ochojska
mgr Izabela Ochojska

Gabriela Bury - Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu
Plan Usługi Klientów Kredytowych
.....
Gabriela Bury
mgr Gabriela Bury

Natasza Kiwic - Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu
Pion Księgowości Zarządczej
i Kontrolii Ryzyka Bankowego
.....
Natasza Kiwic
mgr Natasza Kiwic

Beata Milczanowska - Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu
Pion Administracji Rachunkami Bankowymi
i Zapleczem Gospodarczym oraz Kontroli
Księgowości Rachunkowej
.....
Beata Milczanowska
mgr Beata Milczanowska